

ACADEMIA MILITARĂ A FORTELOR ARMATE
ȘCOALA DOCTORALĂ „ȘTIINȚE MILITARE ȘI DE SECURITATE”

Cu titlu de manuscris
CZU: 314.15:351.86(478)(043.2)

ANATOLI BUZEV

**MIGRAȚIA ILEGALĂ – AMENINȚARE LA ADRESA
SECURITĂȚII NAȚIONALE A REPUBLICII MOLDOVA**

SPECIALITATEA: 582.01 SECURITATE ȘI APĂRARE

Rezumatul tezei de doctor în Științe ale securității

CHIȘINĂU, 2025

Teza a fost elaborată în cadrul Școlii Doctorale „Științe militare și de securitate națională”, Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”

Conducător științific:

CEBOTARI Svetlana, doctor habilitat în științe politice, profesor universitar

Comisia de doctorat pentru susținerea publică a tezei de doctor:

1. ALBU Natalia, doctor în științe politice, conferențiar universitar (AMFA) - președinte al Comisiei de susținere publică

2. CEBOTARI Svetlana, doctor habilitat în științe politice, profesor universitar (AMFA) - conducător științific

3. JUC Victor, doctor habilitat în științe politice, profesor universitar, membru corespondent al AȘM (USM) - referent oficial

4. CASIADI Oleg, doctor în filosofie, conferențiar universitar (Academia de Poliție) - referent oficial

5. HÎRBU Diana, doctor în științe politice, conferențiar universitar (USM) - referent oficial

Susținerea va avea loc la data de 27 martie 2025, ora 14:00, în ședința Comisie de doctorat din cadrul Academiei Militare Forțelor Armate „Alexandru cel Bun” (str. Haltei 23, Chișinău, MD-2000).

Teza de doctor și rezumatul pot fi consultate la biblioteca Academiei Militare Forțelor Armate „Alexandru cel Bun” și pe pagina web a Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (www.cnaa.md, www.anacec.md).

Rezumatul a fost expedit la data de 24 februarie 2025.

Președinte al Comisiei de susținere
ALBU Natalia, conf. univ., dr.

Conducător științific
CEBOTARI Svetlana, prof. univ., dr. hab.

Autor
BUZEV Anatoli

© BUZEV, Anatoli, 2025

CUPRINS

Repere conceptuale ale cercetării	4
Conținutul tezei	9
Concluzii generale și recomandări	21
Bibliografie	24
Lista publicațiilor autorului la tema tezei	27
Adnotare (în română, rusă, engleză)	29
Foaia privind datele de tipar	32

REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea și importanța temei cercetate este determinată de transformările ce au loc la nivel global, dar și regional, caracterizate prin prezența mișcărilor necontrolate ale maselor semnificative de persoane generate de diverse motive. Migrația este, incontestabil, fenomenul dependent de evoluția evenimentelor, dar și a proceselor ce au loc pe arena internațională. Marile deplasări umane sunt condiționate de prezența războaielor și a conflictelor pe arena internațională, de transformările politice generate de revoluții, de persecuții sau exproprieri, cât și de crizele economice și sanitare la nivel mondial.

Anual, milioane de oameni își părăsesc propriile domiciliu, plecând în căutarea unui loc mai sigur atât pentru ei, cât și pentru familiile lor. Cei mai mulți sunt motivați de factorul economic și oportunitățile mai bune, însă unii sunt forțați să își părăsească locuințele din motiv de sărăcie, catastrofe naturale, degradarea mediului ambiant, persecuție sau conflicte violente. Preponderent, migrația are loc între statele cu frontiere comune, dar și între statele care se află la o distanță mai îndepărtată. Accesul la informații și mijloacele de transport ieftine înlătură barierele de mișcare atât la nivel global, cât și la nivel regional. Condițiile de călătorie dintr-o parte a lumii în cealaltă în mai puțin de 24 de ore este, fără îndoială, un impuls pentru a migra. Călătoria rapidă și eficientă nu întotdeauna înseamnă și una legală. Migrația ilegală este o problemă globală nu doar prin calitatea de „crimă transfrontalieră”, ci și o violare flagrantă a drepturilor omului. Actualmente, majoritatea țărilor devin actori implicați în procesul migrațional fie ca stat de origine, fie ca stat de destinație sau de tranzit.

Astfel, fluxurile de migrație ilegală, însoțite de multitudinea de riscuri, reprezintă adevărate provocări la adresa securității internaționale, dar și a securității naționale. În ultimii douăzeci de ani, migrarea internă și, în special, cea externă au devenit fenomene caracteristice nu doar pentru comunitatea internațională, ci și pentru Republica Moldova, cu multiple consecințe demografice, sociale, culturale și economice [44].

În contextul internațional, Republica Moldova este inclusă pe ruta est-europeană a migrației ilegale spre Uniunea Europeană. Tendința generală de manifestare a migrației ilegale pe teritoriul Republicii Moldova este prezentă la ieșirea și la intrarea în țară, având ca destinație statele Europei Occidentale, precum și statele din spațiul Comunității Statelor Independente (CSI), în special până la declanșarea conflictului armat ruso-ucrainean. Totodată, atât Republica Moldova, cât și vecinii săi, Ucraina și România, rămân în continuare țări de tranzit pentru cei mai mulți dintre migranții depistați la frontiera comună.

Crizele generate de fluxurile migrației ilegale din 2015 în Balcani, cele din 2021 din Belarus, cât și cele din anul 2022, provocate de războiul din Ucraina, au demonstrat că măsurile de combatere a migrației ilegale sunt posibile doar în condițiile unor activități comune, promovate de către fiecare stat atât la frontierele comune, cât și în statele terțe. În același timp, contracararea acestui tip de criminalitate transfrontalieră trebuie să se bazeze pe aprecierea permanentă a situației existente atât la nivel național, cât și la nivel regional și internațional. Participarea experților naționali în planificarea și desfășurarea misiunilor comune la frontiera externă a UE, interoperabilitatea sistemelor informaționale și de analiză au accentuat și mai mult eforturile comune în diminuarea riscurilor migrației ilegale și dezvoltarea platformelor comune de securitate.

Pornind de la această premisă, în primul rând relevanța subiectului de cercetare este determinată de o serie de factori, cu precădere de fluxurile de migrație ilegală din ultimii ani. Aceste fluxuri sunt caracterizate de complexitate și dinamism, fiind influențate nu numai din surse interne, ci și din surse externe. Astfel, migrația a devenit un fenomen prezent pe arena internațională, inclusiv și în Republica Moldova, cu repercursiuni demografice, sociale, culturale, politice, economice și de securitate.

În al doilea rând, în prezent sunt necesare noi studii în domeniul migrației ilegale, întrucât multitudinea cercetărilor științifice de peste hotare și insuficiența studiilor migrației ilegale din țară nu oferă un tablou integru al fenomenului migrației ilegale. În literatura științifică de specialitate a fost constatat insuficiența studiilor dedicate migrației ilegale la nivel național. Lipsa unui cadru teoretico-metodologic solid în abordarea riscurilor și amenințărilor, pe care o reprezintă migrația ilegală, instabilitatea politică, economică și socială, resursele financiare limitate ale Republicii Moldova și contextul geopolitic actual condiționează apariția unor noi viziuni cu referire la problema cercetată. De asemenea, domeniul cercetat impune necesitatea unor noi abordări ale problematicii care include atât migrația ilegală, cât și impactul acesteia asupra securității naționale.

În al treilea rând, orientarea spre elaborarea unei cercetări de sinteză, triadice, mai puțin studiată în literatura de specialitate internațională și în literatura de specialitate din Republica Moldova, condiționează necesitatea elaborării unei astfel de lucrări. Din această perspectivă, studierea impactului migrației ilegale asupra securității naționale a orientat cercetările noastre spre un format multidimensional - „migrație ilegală-amenințare-risc-impact-securitate națională” atât sub aspect teoretic, cât și sub aspect practic. Examinată dintr-un asemenea punct de vedere, problema respectivă ne permite o mai bună comprehensiune a impactului fenomenului migrației ilegale, fiind condiționat de factorii interni, și de cei externi.

Analiza situației în domeniul migrației ilegale ca amenințare la adresa securității naționale. Fiind un fenomen prezent pe arena internațională încă din timpuri străvechi, migrația ilegală este o realitate cu mai multe fațete. Studiarea fenomenului migrației ilegale dezvoltă un viu interes din partea instituțiilor statale și politice, din partea mass-mediei și a societății civile. Subiectul privind migrația ilegală este adesea prezent în dezbaterile publice și discursurile politice, cât și în dezbaterile reprezentanților comunității academice. Cu toate că studiarea fenomenului migrației ilegale intersectează interesele limitrofe a mai multor discipline, cum ar fi: știința politică, teoria relațiilor internaționale, științele juridice, istoria, științele economice ș.a., până în prezent aceasta nu și-a găsit suficientă reflectare în literatura de specialitate. Tema reflectată a fost supusă unor cercetări științifice în lucrările și articolele politologilor, sociologilor, juriștilor și economiștilor în literatura de specialitate internațională și în literatura de specialitate din Republica Moldova.

Prezenta teză este elaborată în spiritul Școlii de la Copenhaga și a abordărilor securității naționale formulate de către reprezentanții acesteia. Abordări teoretico-metodologice privind migrația ilegală ca amenințare la adresa securității naționale conțin lucrările cercetătorilor B. Buzan [9], E. Ravenstein [42], E. Lee [29] D. Massey [30, 31, 32], A. Schloenhardt [43] ș.a. La nivel național se evidențiază primele studii asupra fenomenului migrației ilegale și repercursiunile acesteia asupra securității naționale. Dintre autorii autohtoni îi menționăm pe V. Moșneaga [36, 37], D.

Vaculovschi [47], O. Casiadi [17, 18, 19], V. Juc [27, 28], S. Cebotari [20, 21], A. Roșca [39, 40], N. Albu [1, 2, 3], V. Moraru [33, 34, 35], D. Benchechi [5, 6, 7]. Analiza fenomenului migrației ilegale ca amenințare asupra securității naționale [10, 13, 16, 21] și mecanismele de combatere sau diminuare a acestui fenomen [11, 12, 14, 15, 20], este aria cercetărilor pentru A. Buzev și S. Cebotari.

În ultima perioadă, abordarea fenomenului migrației ilegale este reprezentat doar printre declarații politice și unele inițiative minore de reglementare la nivel național. Interesul pentru analiza fenomenului a constituit o prioritate pentru puține cercetări, majoritatea rezumându-le în contextul traficului de ființe umane, de regulă, cuprind doar probleme de ordin general, cu prezentarea succintă a normelor internaționale în materie. Reieșind din actualitatea și importanța acestei problematice rezultă necesitatea unor studii integrale, care vor cuprinde întreg arealul de probleme existente în contracararea și diminuarea migrației ilegale.

Scopul lucrării constă în efectuarea unei cercetări științifice de amploare și detaliate a migrației ilegale la nivel național în vederea identificării amenințărilor asupra securității naționale a Republicii Moldova, precum și propunerea de soluții concrete în contracararea și diminuarea migrației ilegale la nivel național.

În vederea realizării scopului propus au fost formulate următoarele **obiective**:

- determinarea principalelor surse istoriografice cu referire la fenomenul migrației ilegale ca amenințare la adresa securității naționale;
- identificarea abordărilor conceptual-teoretice ale corelației „*migrație ilegală – amenințare – risc – securitate națională*”;
- determinarea metodologiei de cercetare a migrației ilegale ca amenințare la adresa securității naționale;
- analiza cadrului de reglementare la nivel internațional și național cu privire la identificarea mecanismelor de combatere a migrației ilegale;
- stabilirea riscurilor, amenințărilor și a vulnerabilităților, cât și evaluarea impactului migrației ilegale asupra securității naționale a Republicii Moldova;
- argumentarea mecanismelor de eficientizare a contracarării migrației ilegale la nivel național ca oportunitate de încadrare în sistemul european de securizare a frontierei;
- elaborarea propriilor concluzii și recomandări la tema de cercetare.

Ipoteza de cercetare prezintă prezumția potrivit căreia instabilitatea de la nivel regional intensifică fluxurile de migrație ilegală care generează amenințări la adresa securității naționale a Republicii Moldova. Această ipoteză va ghida cercetarea în direcția evaluării și îmbunătățirii mecanismelor de consolidare a securității naționale, în același timp, va oferi o bază pentru dezvoltarea unor politici mai eficiente de gestionare a migrației ilegale.

Sinteza metodologiei de cercetare și justificarea metodelor de cercetare alese. Semnificația epistemică și pragmatică a investigației derivă din rezultatele și concluziile obținute în rezultatul cercetării problemei privind migrația ilegală ca amenințare la adresa securității naționale. Drept bază la realizarea prezentei lucrări au servit cercetările teoretice, publicațiile și datele empirice ale cercetătorilor în domeniu din Germania, Marea Britanie, Belgia, Italia, SUA, Australia, Federația Rusă, România și Republica Moldova. Această cercetare a implicat aplicarea și îmbinarea a mai multor metode de investigație, care au elucidat aspectele securității naționale în contextul fluxurilor migrației ilegale.

Astfel, în scopul elaborării prezentei cercetări, autorul a recurs la utilizarea unui set de metode cum ar fi: metoda empirică, deductivă, inductivă, a analizei și sintezei, normativ-axiologică, istorică, metoda comparativă, metoda webografică.

Un rol aparte îi revine metodei sociologice care a completat datele empirice colectate în cadrul cercetării calitative. Această metodă a permis studierea aspectelor privind fenomenul migrației ilegale, evoluția fenomenului migrației ilegale, dificultățile cu care se confruntă pe ruta de migrație ilegală, soluțiile pe care le adoptă pentru a ajunge la țara de destinație, toate aceste beneficii ale metodei sociologice cu realizarea anchetelor pe teren, împreună cu întreg spectrul de metode aplicate pentru analiza fenomenului migrației ilegale, determină corelația „migrație ilegală – amenințare – risc – securitate națională” și definește fenomenul migrației ilegale ca amenințare la adresa securității naționale, stabilind astfel caracteristicile specifice rutelor de migrație ilegală din Republica Moldova.

Toate aceste metode au constituit aparatul metodologic și ne-au permis realizarea cercetării, acesta cuprinzând cele mai moderne procedee și tehnici de cercetare.

Noutatea și originalitatea științifică a tezei derivă din realizarea unei analize complexe a fenomenului migrației ilegale în Republica Moldova în vederea identificării problemei cu care se confruntă sistemul de securitate națională, deocamdată nesoluționată într-o formă sistemică la nivel național, iar demersul științific se distinge prin elucidarea aspectelor specifice fenomenului migrației ilegale în scopul combaterii acestui tip de infracțiune transfrontalieră prin aplicarea unor soluții viabile în domeniu.

Astfel, elementele de noutate științifică ale lucrării se regăsesc în următoarele teze principale:

- realizarea unui studiu amplu a principalelor aspecte ale migrației ilegale ca amenințare la adresa securității statului;
- elaborarea în premieră pentru literatura științifică din Republica Moldova a unei lucrări de acest gen, conținutul căreia este axat pe identificarea corelației „securitate națională – migrație ilegală”;
- determinarea amenințărilor la adresa securității naționale în contextul migrației ilegale a cetățenilor Republicii Moldova și a străinilor;
- identificarea unor noi mecanisme de prevenire și de combatere a migrației ilegale la nivel național.

Problema științifică de importanță majoră soluționată în lucrare constă în reliefarea impactului migrației ilegale ca amenințare la adresa securității naționale. De asemenea, lucrarea are drept scop identificarea căilor și formularea unor soluții cu privire la asigurarea securității naționale și combaterea fenomenului migrației ilegale ca amenințare la adresa securității Republicii Moldova.

Semnificația teoretică a lucrării. Rezidă în dezvoltarea abordărilor teoretico-metodologice privind fenomenul migrației ilegale, contribuind la determinarea caracteristicilor specifice fenomenului migrației ilegale, aspecte care vizează procesele actuale de securitate națională și impactul migrației ilegale asupra dimensiunilor de securitate la nivel național și internațional. Teza de doctor, servește drept bază pentru autoritățile de resort în elaborarea și adaptarea politicilor naționale în domeniul securității naționale și regionale. Lucrarea evidențiază și completează informațiile teoretice și factologice din cadrul cercetărilor existente în domeniu. Materialul

cercetării ar putea servi la elaborarea conținutului tematic al unor cursuri speciale din instituțiile de învățământ superior dedicate domeniului securității naționale, cum ar fi: „Studii de securitate și apărare”, „Securitate internațională”, „Securitate națională”, „Teoria securității”, „Migrații internaționale”.

Valoarea aplicativă a lucrării. Rezultatele cercetării (inclusiv tabele, figuri, date empirice) pot reprezenta un instrument de analiză a fenomenului migrației ilegale ca amenințare la adresa securității naționale, inclusiv, acestea pot fi utilizate la actualizarea, elaborarea și raportarea pe documentele de politici naționale precum: Strategia Securității Naționale a Republicii Moldova, Strategia Națională de Apărare, Programul de Management Integrat al Frontierei de Stat, Programul privind gestionarea fluxului migrațional, azilul și integrării străinilor, Strategiei Naționale „Diaspora-2025” etc. Cercetarea reprezintă o sursă bibliografică și metodologico-didactică în procesul pregătirii profesionale a doctoranzilor, masteranzilor și studenților de la Facultățile de Științe Militare; Administrație Publică, Relații Internaționale, Științe Politice; Istorie, Economie, Drept și Psihologie; Ordine și Securitate Publică ș.a.

Aprobarea rezultatelor științifice. Cercetarea a fost realizată în baza granturilor doctorale pentru anul academic 2019-2020. Teza este elaborată în cadrul Școlii doctorale „Științe militare și de securitate” a Academiei Militare a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun” și a fost examinată și susținută în ședința Consiliului Științific. Subiectele puse în discuție, compartimentele principale, concluziile și recomandările formulate în teză au fost prezentate la următoarele foruri științifice naționale și internaționale: Conferința științifică internațională *Știința politică și administrativă: provocări globale, soluții locale* (Universitatea de Stat din Moldova, 13 noiembrie 2020); Conferința științifică cu participare internațională *Dezvoltarea Armatei Naționale în contextul aprofundării reformelor democratice*, Ediția a VI-a (Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”, 25 februarie 2021); Conferința științifică internațională *Războiul de pe Nistru din 1992: 30 de ani după...* (Asociația Națională a Tinerilor Istorici din Moldova, Centrul pentru Studii de Securitate și Managementul Crizelor, Fundația Culturală Memoria, 4 -5 martie 2022); Conferința științifică cu participare internațională *Dezvoltarea Armatei Naționale în contextul aprofundării reformelor democratice*, Ediția a VII-a (Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”, 24 februarie 2022); Conferința științifică cu participare internațională *Protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în procesul asigurării ordinii și securității publice*, Ediția a III-a (Ministerul Afacerilor Interne, Academia „Ștefan cel Mare”, 07 decembrie 2023).

Publicații la tema de cercetare. Rezultatele cercetării au fost expuse în articole și rezumate științifice atât din Republica Moldova, cât și de peste hotare. Astfel, la tema tezei au fost publicate 19 articole științifice, dintre care unul în reviste internaționale și 18 în Registrul Național al revistelor de categoria B și C.

Sumarul capitolelor tezei. Teza include: adnotare, lista abrevierilor, introducere, 3 capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 325 titluri și 8 anexe. Conținutul tezei este expus pe 150 pagini text de bază.

Cuvinte-cheie: migrație ilegală, migrant, rută de migrație, securitate națională, securitate regională, riscuri, amenințări, frontieră, criminalitate, gestionarea migrației, aflux, strategii de securitate, reziliență, politici de securitate, cooperare, Uniunea Europeană.

CONȚINUTUL TEZEI

Introducerea reprezintă fundamentarea și justificarea temei alese pentru cercetare, cuprinzând compartimentele: actualitatea și importanța problemei cercetate, analiza situației în domeniu, scopul și obiectivele cercetării, ipoteza de cercetare, metodologia de cercetare, noutatea și originalitatea științifică a tezei, problema științifică de importanță majoră soluționată, semnificația teoretică și valoarea aplicativă a lucrării.

Capitolul 1 **„Aspecte de analiză generală a fenomenului migrației ilegale ca amenințare la adresa securității naționale”**, se referă la analiza conceptual-teoretică a fenomenului „migrație ilegală” și conturarea derivatelor acesteia. Studiind un șir de cercetări a experților din domeniul securității, s-a reușit deducerea noțiunii de „migrație ilegală”. Analiza publicațiilor științifice în domeniu ne oferă o imagine de ansamblu asupra istoricului fenomenului migrației ilegale, considerată o problemă actuală la nivel global, cu repercusiuni asupra sistemului de securitate, care a condus la dezvoltarea mecanismelor de contracarare a migrației ilegale. De asemenea au fost determinate instituțiile naționale și internaționale cu atribuții în domeniul combaterii „migrației ilegale”.

Subcapitolul 1.1 *„Istoriografia cercetării fenomenului migrației ilegale ca amenințare la adresa securității naționale”* este axat asupra analizei lucrărilor autorilor din Germania, Austria, Italia, Marea Britanie, SUA, Australia, Federația Rusă, Republica Moldova etc., care abordează problematica migrației ca amenințare la adresa securității, formele și metodele de manifestare a migrației ilegale. De asemenea, rezultat al analizei surselor științifice la tema tezei este formulată problema științifică, sunt determinate direcțiile de cercetare și identificate metodele de cercetare a migrației ilegale ca amenințare la adresa securității naționale.

Migrația ilegală a devenit platformă de discuții și de studiu abia în secolul XX, deși a existat și a stat la temelia formării statelor contemporane, cauzând multiplele remodelări societale de-a lungul istoriei. Cercetarea abordărilor migrației ilegale ne-a permis să evidențiem existența unui cadru larg și consistent al lucrărilor în domeniu. Principalele repere istoriografice cu referire la migrația ilegală sunt examinate de către V. Moșneaga, Ch. Mohammadifard, L. Corbu-Drumea în *„Populația Republicii Moldova în contextul migrațiilor internaționale”* [38]. Migrația ilegală din Republica Moldova în țările UE este analizată de V. Moșneaga în lucrarea sa *„Illegal Moldovan Migration to the European Union”* [36]. Două abordări diferite ale migrației în studiul *„Migrația: subiecte și subiecți”* este efectuat de către O. Casiadi și S. Porcescu [18]. Relevante pentru știința autohtonă rămân a fi cercetările efectuate de către V. Moraru și V. Moșneaga în lucrarea cu genericul *„Migrație, Diaspora, Dezvoltare: noi provocări și perspective”* [35].

În literatura de specialitate, migrația ilegală este supusă analizei de S. Hofbauer, A. Gächter, K. Mayr ș.a. în *„Illegally Resident Third Country Nationals in the EU Member States: State Approaches Towards Them and Their Profile and Social Situation”* [22]. Cercetări similare sunt efectuate de A. Schloenhardt în *„Trafficking in Persons in an Era of Growing Irregular Migration”* [43]. Analiză a fluxurilor migraționale și impactul lor asupra securității aparține autorilor greci M. Vlachadi, G. Koufioti și A. Kounios în *„Migration flows and economic data analysis”* [48], S. X. Zhang în *„Migrant Smuggling Data and Research: A global review of the emerging evidence base”* [49].

Deși definițiile migrației ilegale reflectă în special percepțiile cercetătorilor și a specialiștilor în domeniu, varietatea surselor bibliografice utilizate ne oferă un suport esențial în cercetările ulterioare la nivel național, care până la ora actuală prezintă un vid în mediul științific al Republicii Moldova. Analiza publicațiilor științifice în domeniu ne oferă o imagine de ansamblu asupra istoricului fenomenului migrației ilegale, care este considerată o problemă de securitate în întreaga lume și care a condus la dezvoltarea unor mecanisme de combatere a migrației ilegale.

Sursele bibliografice autohtone necesită o cercetare și completare la multe dintre subiectele abordate în lucrare. În literatura de specialitate autohtonă se atestă o abordare mult mai simplă a fenomenului migrației ilegale, vizând în special subiectul traficului de ființe umane și migrația în contextul relațiilor economice ale Republicii Moldova. Acest fapt demonstrează că subiectul migrației ilegale și al mecanismelor de consolidare a sistemului de securitate națională este de o actualitate importantă în contextul geopolitic actual.

Subcapitolul 1.2 „*Abordări conceptual-teoretice ale corelației „securitate națională-amenințare-migrație ilegală”*”, este dedicat examinării identificărilor conceptual – teoretice ale interacțiunii prezentate între fenomenele migrație ilegală – securitate națională, realizate prin evidențierea principalelor caracteristici de manifestare a acestora. În acest subcapitol este analizată și clarificată noțiunea de „*migrație ilegală*”. Acceptat multilateral la nivel internațional și național, noțiunea „*migrație ilegală*” reflectă, în sensul său cel mai larg, un act de migrație „care nu este legal” sau un act de migrație care se desfășoară împotriva legilor de intrare și de reședință într-o țară. Într-un sens restrâns, noțiunea „*migrație ilegală*” desemnează actul de a intra într-o țară cu încălcarea legilor privind migrația și se referă în principal la procedura de trecere a unei frontiere fără autorizația corespunzătoare. În acest context, putem constata că cei trei termeni (1) neregulați, (2) nedocumentați și (3) neautorizați constituie o perifrază, ceea ce în esență reprezintă aceeași acțiune *ilegală*, care atentează la securitatea statului și este sancționată corespunzător. În lucrarea *Migration and the links between social and societal security* autorii M. O. Heisler și Z. Layton-Henry menționează că, înainte de toate, migrația este o problemă de securitate [26].

Analizată prin prisma Școlii de la Copenhaga, migrația ilegală reprezintă o provocare multidimensională fiind adesea securitizată în discursurile politice și sociale. Astfel, migrația ilegală devine nu doar o problemă practică, ci și una construită ca amenințare existențială în diverse dimensiuni.

Impactul migrației ilegale asupra *dimensiunii sociale* a securității se reflectă atât sub aspectul schimbării coordonatelor demografice, cât și al problemei identităților naționale. Rezultatul amplificării migrației internaționale constă în creșterea diversității etnoculturale și a celei religioase a grupurilor sociale, ceea ce determină apariția situațiilor tensionate între populația autohtonă și migranți, percepută ca o amenințare directă la adresa ordinii și securității publice [7, p.322]. În opinia cercetătorilor A. Roșca și N. Albu, problemele migrației ilegale și ale traficului de ființe umane sunt evaluate de către experți ca fiind grave amenințări în adresa securității în sfera socială din Republica Moldova [41, p.214]. Pe același plan social, statele-gazdă se confruntă cu provocarea dată de promovarea concepțiilor subversive și a ideologiilor care incită la încălcarea legilor. De asemenea, este posibil ca localnicii, îndeosebi cei din vecinătatea granițelor, să fie atrași în activități de

criminalitate transfrontalieră, sporind astfel acțiunile specifice crimei organizate. Contactul migranților cu indivizi deja radicalizați și/sau frustrările din cauza neîndeplinirii așteptărilor de la statul-gazdă sunt factori potențiali de aderare la mișcări extremiste.

Din punctul de vedere al *dimensiunii militare*, migrația ilegală în masă poate destabiliza regiunile de frontieră, atrăgând intervenții militare pentru gestionarea crizelor umanitare. Amenințarea pe care o reprezintă migrația ilegală asupra securității militare a unui stat reprezintă tensiunile dintre țara de origine și cea de destinație, precum și acțiunile rețelelor teroriste care pot căpăta trăsături tipic militare [44]. Subsecvent, conflictele armate constituie o cauză majoră a apariției fluxurilor de migranți în special, dar și infiltrarea membrilor activi sau a simpatizanților pentru atingerea scopului. În același timp, subminarea capacităților statului de a-și controla granițele reprezintă o altă amenințare pe care fenomenul migrației ilegale o poate genera prin impunerea migrației forțate, având ca scop diminuarea resurselor părților implicate într-un conflict. Un flux masiv și continuu de migranți ilegali poate pune presiune asupra resurselor instituționale, inclusiv a celor militare, care ar presupune o mobilizare pentru a avea un răspuns pe măsură la provocări. Alocarea resurselor militare pentru gestionarea unor situații de criză la nivel național poate reduce sau redirecționa capacitatea acestora de a se concentra asupra altor sarcini mai puțin specifice. Un exemplu în acest sens poate fi situația din toamna anului 2021 [8], când Republica Belarus a creat, artificial, o rută de migrație ilegală cu preluarea persoanelor din Orientul Mijlociu care erau transportați pe calea aeriană în Belarus, având ca scop exclusiv răspuns sancțiunilor și crearea presiunilor asupra frontierei externe a UE.

În același scop și cu aceleași metode ale războiului hibrid, Federația Rusă utilizează fluxurile de migrație ca parte a amenințărilor hibride pentru destabilizarea securității naționale a Finlandei. În noiembrie 2023, guvernul finlandez a închis granița terestră cu Rusia ca răspuns la un val neobișnuit de migranți, majoritatea provenind din Orientul Mijlociu și Africa. Prin acțiunile sale, Rusia a facilitat trecerea acestor migranți peste frontiera comună într-un efort organizat de influențare și destabilizare, mai ales după aderarea Finlandei la NATO în 2023.

Amenințările migrației ilegale asupra *dimensiunii politice* a securității reprezintă o provocare politică majoră, fiind percepută de state drept o amenințare la adresa suveranității [46]. Guvernele adoptă politici stricte de control al frontierelor, sau măsuri pe scară largă de naturalizare prin acordarea cetățeniei. Suveranitatea unui stat este amenințată de punerea la îndoială a recunoașterii, legitimității sau autorității guvernării, iar la nivel internațional structurile internaționale sunt amenințate de situații ce subminează regulile, normele și instituțiile ce le constituie. Fluxurile mari de migranți ilegali pot provoca tensiuni și reacții în cadrul diverselor elite politice. Aceasta poate alimenta discursuri politice de ură, intensificând rele sentimente față de migranți și creând incertitudinii în opinia publică. Nu în ultimul rând, migrația ilegală poate afecta relațiile externe ale unei țări, în special cu țările de origine ale migranților sau cu alte state vecine sau parteneri internaționali. Tensiunile diplomatice sunt inevitabile în asemenea circumstanțe când nu există o coordonare adecvată în gestionarea acestui fenomen sau în cazul tolerării tranzitării fluxurilor de migranți ilegali a teritoriului unui stat.

Amenințările migrației ilegale la adresa *dimensiunii economice* sunt dificil de identificat, fiind constituite de factori ce subminează regulile, normele și instituțiile

sale componente, iar obiectele lor de referință sunt reprezentate, ca și în cazul anterior, de o gamă largă de entități - de la regimurile economice specifice la piața globală. În același timp, economiile naționale fac parte, într-un anumit fel, din structura statului și constituie fundamentul acestuia. Gestionarea deficitară a fluxurilor de migrație poate limita potențialul de creștere economică al unei țări prin crearea de incertitudini datorită migrației cadrelor calificate, ceea ce generează disfuncționalități în piața muncii și în alte sectoare ale economiei. La rândul său, migranții ilegali pot concura cu forța de muncă locală, în special în sectoarele unde nu sunt necesare cadre calificate, cum ar fi în agricultură, ceea ce poate duce la presiuni asupra salariilor nemajorate și la creșterea ratei șomajului [50, p.133]. Subsecvent, un migrant ilegal nu poate fi angajat legal, astfel pot contribui la dezvoltarea unei economii tenebre și nu contribuie la plata taxelor și impozitelor, ceea ce afectează direct veniturile fiscale în bugetul de stat. Într-un final, instabilitatea generată de prezența și perpetuarea aflării ilegale pe teritoriul unui stat poate descuraja investițiile străine directe și poate afecta climatul general de afaceri al unei țări, influențând competitivitatea economică pe plan internațional. Copleșite de dinamica acestor tendințe economice, încercările statelor de a controla migrația s-au dovedit ineficiente, atunci când au încercat să limiteze canalele obișnuite de intrare, migranții au trecut la cele ilegale [22, p.49].

Examinând amenințările migrației ilegale asupra *dimensiunii de mediu*, gama obiectelor de referință variază de la entități relativ concrete la probleme generale ale planetei și ale omenirii. Pentru a crea drumuri și locuințe temporare, migranții ilegali pot recurge la defrișări ilegale ale pădurilor sau ale altor terenuri, contribuind astfel la pierderea habitatelor naturale și la distrugerea biodiversității. Improvizarea de locuințe și taberele temporare pot duce la acumularea de deșeuri necontrolate și la poluarea solului și a apelor în locurile de dislocare.

Cercetătorul V. Juc [28] afirmă că, globalizarea în formele ei variate (politică, economică, informațională, socială, religioasă, culturală) a determinat elitele conducătoare să recunoască răspândirea noilor tipuri de provocări la adresa securității individuale, naționale, regionale și internaționale. Clasele politice și comunitățile academice din diferite state au început să caute noi metode și instrumente de salvagardare împotriva noilor amenințări, riscuri și vulnerabilități. Odată cu dispariția amenințărilor tradiționale la adresa securității după încheierea războiului rece au fost identificate alte pericole, mult mai greu de combătut, cum ar fi: terorismul internațional, proliferarea armelor nucleare, conflictele regionale, migrația ilegală, criminalitatea transfrontalieră, fundamentalismul religios, eșuarea bunei guvernări, traficul de ființe umane, arme și droguri, dependența economică.

În opinia autoarei N. Albu expusă în monografia *Securitatea națională: aspecte teoretice și practice* [4], atacurile din 11 septembrie 2001 au constituit temei pentru reconfigurarea politicilor de control ale migrației și ale frontierei, cerință cu caracter obligatoriu care a fost instituit prin Rezoluția 1373 al Consiliului de Securitate al ONU, poate fi considerat, de asemenea, un exemplu de securitizare, transformând migrația dintr-o „*problemă economică și socială*” într-o „*problemă de securitate națională*”, legată de terorism.

Subcapitolul 1.3 „*Concluzii capitolul 1*”, reprezintă rezultatul cercetării fenomenul migrației ilegale ca amenințare la adresa securității Republicii Moldova și abordărilor științifice contemporane ale conceptelor „migrație ilegală”, „amenințare”,

„risc” și „securitate națională”, unde putem configura următoarele concluzii importante ce marchează aportul teoretic la înțelegerea fenomenului migrație ilegală:

1. Analiza istoriografiei cu referire la migrația ilegală ne-a permis să evidențiem existența unui cadru larg și consistent al lucrărilor în domeniu. Deși definițiile migrației ilegale reflectă în special percepțiile cercetătorilor și experților în problema dată, varietatea surselor bibliografice utilizate ne oferă un suport esențial pentru cercetările ulterioare la nivel național, care până la ora actuală nu a fost cercetat multilateral în mediul științific al Republicii Moldova. Analiza publicațiilor științifice în domeniu ne oferă o imagine de ansamblu asupra istoricului fenomenului migrației ilegale, care este considerată o problemă de securitate în întreaga lume și care a condus la dezvoltarea unor mecanisme de combatere a migrației ilegale.

2. Aspectul teoretic al cercetării fenomenului migrației ilegale, cât și subiectul dedicat politicilor de contracarare, sunt supuse cercetărilor de autori atât din Vest, cât și din Est, inclusiv și de către cercetători din Republica Moldova. Spre deosebire de multitudinea cercetărilor dedicate proceselor migraționale, fenomenul migrației ilegale rămâne un subiect puțin examinat la nivel național. Cauza prezenței insuficiente a publicațiilor care elucidează problema migrației ilegale ca amenințare la adresa securității Republicii Moldova în particular, dar și a securității internaționale în general, se explică prin lipsa datelor statistice sau a datelor ce nu pot fi verificate și au un anumit grad de neîncredere, a interesului redus al autorităților Republicii Moldova acordat cercetării fenomenului migrației ilegale.

3. Pornind de la raționamentele că fluxurile migrației ilegale ocupă o poziție importantă atât din perspectiva securității naționale, cât și a securității spațiului comunitar european, apare necesitatea de a extinde aria cercetărilor dedicate fenomenului migrației ilegale în Republica Moldova, în special în contextul războiului din Ucraina, dar și a celui din Orientul Mijlociu, războiul israeliano-palestinian. Lucrările științifice existente în Republica Moldova nu oferă un tablou integral al migrației ilegale, sugerează să ne pronunțăm asupra necesității extinderii ulterioare a ariei cercetărilor atât din țară, cât și de peste hotare cu referire la subiectul dat. În acest context, în cercetările viitoare este important de a studia nu doar cauzele manifestării fenomenului migrației ilegale, dar și impactul acestuia asupra securității Republicii Moldova. Astfel, lipsa unor studii de referință asupra fenomenului migrației ilegale în contextul asigurării securității naționale devine un obiectiv al realizării prezentei cercetări.

4. În prezent, conceptele „migrație ilegală”, „amenințare”, „risc” și „securitate națională” atrag o atenție considerabilă, fiind discutate atât în mediul științific, cât și în presă. În cadrul cercetărilor, s-a ajuns la concluzia că, deși aceste concepte au conotații diferite, între acestea există și o corelație directă, prin faptul că migrația ilegală acționează ca un factor declanșator al amenințărilor, caracterizate prin proliferarea infracționalității și creșterea tensiunilor politice între state, respectiv se impune realizarea măsurilor de securitate ce consolidează direct securitatea națională și cea internațională.

5. În contextul asigurării securității naționale, statele colaborează între ele în ceea ce privește stabilirea unor relații pe dimensiunea politică, economică sau socio-culturală. Migrația ilegală este considerată a fi drept o amenințare directă la adresa securității statului, inclusiv și la adresa securității internaționale.

Capitolul doi cu titlul „**Fenomenul migrației ilegale la nivel național: aspecte teoretico – metodologice**” este dedicat metodologiei cercetării migrației ilegale ca amenințare la adresa securității naționale, metodelor și tehnicilor de analiză utilizate pentru atingerea obiectivului - problemei cercetării. A doua parte se axează pe analiza reglementărilor la nivel național și internațional ce permite autorităților să gestioneze, în funcție de evoluțiile pe plan intern și extern, politica din domeniul securității naționale.

Subcapitolul 2.1 „*Metodologia cercetării migrației ilegale ca amenințare la adresa securității naționale*” se axează asupra setului de metode ca: general-logice și general-științifice, particulare și specifice care au permis cercetarea migrației ilegale, formele de manifestare, caracteristicile specifice și implicațiile asupra securității naționale.

Utilizarea și combinarea unui set de metode empirice și interdisciplinare au contribuit la realizarea cercetării migrația ilegală ca amenințare la adresa securității naționale a Republicii Moldova. Aplicarea tehnicilor de cercetare științifică au contribuit la elaborarea viziunii integrale asupra fenomenului migrației ilegale ca amenințare la adresa securității statului și la studierea proceselor de formare a fluxurilor și stocurilor de migranți ilegali, condiționând redefinirea politicilor de securitate ale statelor.

Aceste metode de cercetare reprezintă modalitatea prin care au fost studiate aspectele privind fenomenul migrației ilegale, evoluția de-a lungul anilor a metodelor aplicate în procesul de migrație ilegală, riscurile cu care se confruntă pe ruta de migrație ilegală, soluțiile pe care le adoptă pentru a ajunge la țara de destinație – toate aceste beneficii ale metodei sociologice cu realizarea anchetelor pe teren, împreună cu întreg spectrul de metode aplicate pentru analiza fenomenului migrației ilegale, determină nu doar la o constatare obiectivă a fenomenului migrației ilegale ca amenințare la adresa securității naționale, dar și la determinarea unor caracteristici specifice rutelor de migrație ilegală din Republica Moldova.

Un rol aparte a revenit metodei sociologice prin realizarea anchetelor (aplicarea chestionarului) în teren. Obiectul de studiu au fost migranții ilegali, având un rol important în cercetarea fenomenului migrației ilegale în Republica Moldova. Aceasta reprezintă modalitatea de a studia aspecte privind fenomenul migrației ilegale, evoluția de-a lungul anilor a metodelor aplicate în procesele de migrație ilegală, riscurile cu care se confruntă pe ruta de migrație ilegală, soluțiile pe care le adoptă pentru a ajunge la țara de destinație, toate aceste beneficii ale metodei sociologice cu realizarea anchetelor pe teren, împreună cu întreg spectrul de metode aplicate pentru analiza fenomenului migrației ilegale, determină nu doar la o constatare obiectivă a fenomenului migrației ilegale ca amenințare la adresa securității naționale, dar și la determinarea unor caracteristici specifice rutelor de migrație ilegală din Republica Moldova.

Printre principiile de alegere a eșantionului aplicabil temei de cercetare a migrației ilegale poate fi menționată eșantionarea de tip „bulgăre de zăpadă” (unde unui respondent i se cere să identifice un alt posibil respondent pentru completarea chestionarului). La cercetarea calitativă privind migrația ilegală, un rol semnificativ le revine și rețelelor sociale, astfel, prin publicarea și diseminarea chestionarului în diverse grupe și comunități formate pe rețelele sociale a putut fi realizată completarea chestionarului de către diferite persoane, asigurându-se un eșantion mai larg și diversificat, inclusiv prin respectarea principiului confidențialității persoanei și a datelor. Datele statistice prezentate sunt realizate de autor în perioada anilor 2017 –

2024, având la bază chestionarea migranților ilegali atât la frontiera de stat, în procesul de documentare a cazurilor de trecere ilegală a frontierei, cât și în interiorul țării, în Centrul de cazare a străinilor din subordinea Inspectoratului General pentru Migrație.

Subcapitolul 2.2 „*Gestionarea migrației ilegale: reglementări la nivel internațional și național*”, este supusă analizei cadrul de reglementare, care este îndreptată spre diminuarea fluxurilor de migrație ilegală la nivel european și național, elaborarea și implementarea mecanismelor de contracarare, diseminarea și canalizarea formelor legale ale migrației. Ca răspuns la provocările migrației ilegale, UE s-a angajat într-un proces mai amplu de reformă, menit să reconstruiască politicile Uniunii legate de descurajarea migrației ilegale și reglementarea procedurilor de azil pe baza a patru piloni: reducerea stimulentele pentru migrația ilegală prin abordarea cauzelor sale fundamentale, prin îmbunătățirea proceselor de returnare și destructurarea rețelelor de migrație ilegală și de trafic de persoane; securizarea frontierelor externe; stabilirea unei politici UE solide în domeniul azilului și oferirea mai multor căi legale pentru solicitanții de azil și a unor canale legale de migrație. Dacă în anii 1960-1970 migrația era o problemă individuală a țărilor membre, din anii 1980 s-a trecut la controlul migrației în cadrul comunității. La începutul anilor 1990, subiectul migrației a devenit suficient de politizat pentru a solicita măsuri comune. În 1992, Tratatul de la Maastricht cuprinde reglementări privind migrația în toate cele trei grupuri de probleme definite ca fiind comune.

Politica unui stat în domeniul migrației se realizează prin intermediul legislației migraționale și orice schimbare a politicii inevitabil duce la modificările legislative operative în sfera migrațională. Deseori, dintre schimbarea vectorului politicii migraționale și introducerea modificărilor corespunzătoare în legislație trece o perioadă de timp. Pentru a evalua corespunderea legislației interne normelor internaționale, în înțelegerea noastră, este mai important de evidențiat că, conceptele existente în legislație permit puterii politice să intervină în mod direct în reglementarea fenomenului migrației ilegale prin adoptarea normelor legislative concrete. Totodată, adoptarea Strategiei Securității Naționale ajustată la noile tendințele, cu caracter benign și malign, în domeniul securității, documentul stă la baza elaborării, completării și modificării legilor și altor acte normative în domeniul securității și apărării naționale. Noua Strategie identifică amenințări, riscuri și vulnerabilități ce afectează sau pot afecta securitatea națională, cu scopul de a dezvolta politici eficiente pentru a combate sau a preveni manifestarea lor [25].

Pentru a înțelege diversitatea percepției asupra efectelor migrației ilegale, autorul analizează modul în care migrația ilegală influențează opiniile publice și deciziile politice în SUA, UE și Republica Moldova. SUA și UE, ca principale destinații pentru fluxurile de migrație ilegală, oferă experiențe valoroase despre impactul migrației ilegale asupra economiei, securității și coeziunii sociale, care pot fi analizate și adaptate în contextul Republicii Moldova. Migrația ilegală în SUA și UE este percepută ambivalent, pe de o parte, există preocupări legate de competiția pentru locuri de muncă, în special în rândul muncitorilor necalificați, pe de altă parte, migranții ilegali sunt văzuți ca o forță de muncă esențială în industrii precum agricultură, construcții și transporturi. Îngrijorările populației sunt legate de integrarea socială și de creșterea criminalității. Percepțiile sunt polarizate și pe liniile partidelor politice, unii candidații înaintează poziții ferme împotriva migrației ilegale, promițând măsuri stricte de control al granițelor, câștigând astfel sprijin semnificativ prin promovarea viziunilor anti-imigrație.

Spre deosebire de alte țări, Republica Moldova nu reprezintă o destinație principală pentru migrația ilegală, cum sunt evidențiate situațiile din SUA și UE, fiind mai degrabă o țară de tranzit. Factorii economici și politici limitează atractivitatea țării pentru migranții ilegali. Publicul percepe migrația ilegală ca având un impact economic minim, dar există îngrijorări legate de concurența pe piața muncii în sectoare slab remunerate. Populația exprimă temeri legate de securitate și infrastructură insuficientă pentru a face față crizelor legate de gestionarea fluxurilor de refugiați.

Tematica legată de migrația ilegală sunt mai puțin prezente în discursul politic, totodată îmbunătățirea controlului la frontiere reprezintă îngrijorarea pe care UE o exprimă autorităților din Republica Moldova.

Cadrul de reglementare la nivel național în domeniul migrației vizează multiple aspecte: prevenirea și combaterea migrației ilegale și a traficului de ființe umane; migrația forței de muncă; drepturile și interesele refugiaților și migranților; controlul proceselor migratorii; cooperarea cu diaspora; gestionarea integrată a frontierei de stat etc.

Republica Moldova a fost nevoită să accelereze eforturile în reglementarea migrației. Astfel, în domeniul migrației distingem mai multe etape ale procesului de reglementare, inițiate odată cu declararea independenței Republicii Moldova, demararea proceselor de gestionare și control a migrației internaționale prin semnarea acordurilor privind preluarea și returnarea persoanelor, reformarea instituțiilor naționale responsabile de gestionarea migrației. Intensificarea colaborării cu UE în domeniul contracarării migrației ilegale definește perioada de liberalizare a regimului de vize cu UE, unde au loc mai multe reforme instituționale. În contextul actual în care Republica Moldova a obținut statutul de țară candidată la aderarea în UE, sistemul de securitate națională suportă o serie de modificări generate de alinierea legislației naționale la prevederile legislației europene datorită procesului de negocieri pentru integrarea europeană, inclusiv ajustarea legislației naționale datorită provocărilor de securitate la nivel național cu care se confruntă țara noastră din 2022 până în prezent.

Subcapitolul 2.3 „*Concluzii capitolul 2*”, reflectă principalele concluzii care au contribuit la obținerea informațiilor importante privind rutele de migrație ilegală și caracteristicile specifice fenomenului migrație ilegală.

1. Legislația națională constituie un act politico-juridic ce permite Guvernului să adapteze, în funcție de evoluțiile pe plan intern și extern, politica din domeniul securității naționale, să identifice segmentele specifice sau vulnerabile ale sistemului securității naționale, care necesită reformare, și să determine un plan realist de implementare. De asemenea, actele normative, în special Strategiile sectoriale evidențiază direcțiile de acțiune cărora trebuie să li se reevalueze în contextul obiectivelor naționale din Strategia Securității Naționale a Republicii Moldova, acestea fiind: apărarea independenței, suveranității, unității și a integrității teritoriale a țării; protejarea democrației constituționale; garantarea drepturilor fundamentale ale omului; dezvoltarea socioeconomică a țării; menținerea păcii; combaterea corupției; aderarea la UE; reintegrarea pașnică a regiunii transnistrene; contribuția la restabilirea păcii și a stabilității în bazinul Mării Negre; protejarea mediului ambiant.

2. Republica Moldova a realizat reforme esențiale în vederea reglementării proceselor migraționale cu care s-a confruntat pe parcursul dezvoltării sale ca stat independent. Cu toate acestea, dacă să ne referim la integrarea europeană a Republicii Moldovei, la racordarea legislației naționale la prevederile legislației europene în domeniul combaterii

migrației ilegale, trebuie să menționăm că autoritățile noastre urmează să acorde atenție deosebită acestui element, unde sunt necesare acțiuni de consolidare în domeniul managementului frontierei, contracarării migrației ilegale și a criminalității transfrontaliere.

3. Utilizarea unui complex de metode științifice și aplicarea unui set de tehnici de cercetare empirică a contribuit, în primul rând, la dezvoltarea unei înțelegeri cuprinzătoare a fenomenului migrației ilegale în Republica Moldova și impactul asupra securității naționale. În al doilea rând, a facilitat studiul sistemului de securitate națională, precum și transformările sistemice care influențează transformarea și securizarea teritoriului național împotriva amenințărilor din exterior.

4. În urma realizării sondajului prin aplicarea chestionarului a fost posibilă identificarea aspectelor ascunse ale fenomenului migrației ilegale, evoluția de-a lungul anilor a metodelor aplicate în procesul de migrație ilegală, riscurile cu care se confruntă pe ruta de migrație ilegală, soluțiile pe care le adoptă pentru a ajunge la țara de destinație. Toate aceste beneficii ale metodei sociologice cu realizarea anchetelor pe teren, împreună cu întreg spectrul de metode aplicate pentru analiza fenomenului migrației ilegale, determină nu doar la o constatare obiectivă a fenomenului migrației ilegale ca amenințare la adresa securității naționale, dar și la determinarea unor caracteristici specifice rutelor de migrație ilegală din Republica Moldova. Acestea justifică necesitatea elaborării politicilor echilibrate în contextul managementului fluxurilor de migranți, consolidând astfel securitatea națională a Republicii Moldova.

5. Ca răspuns la provocările de gestionare a fluxurilor de migranți ilegali, UE s-a angajat într-un amplu proces de reformă menit să reconstruiască politicile comunitare. Astfel, s-a accentuat pe măsuri de reducerea stimulentei pentru migrația ilegală prin abordarea cauzelor sale fundamentale, îmbunătățirea proceselor de returnare și destructurarea rețelelor de introducere ilegală a migranților, securizarea frontierelor externe, modificarea politicilor în domeniul azilului și oferirea mai multor căi legale pentru solicitanții de azil și a unor canale legale mai eficiente pentru migranții legali.

6. În contextul Acordului de Asociere a Republicii Moldova cu UE, autoritățile din Republica Moldova sunt invitate la o implicare activă în politicile UE până la aderare, în special în domeniile migrației, gestionarea frontierelor și toate aspectele ce țin de lupta cu crima organizată, un accent deosebit fiind pus pe implementarea Pactului UE privind Migrația și Azilul aprobat în mai 2024.

Capitolul trei **„Republica Moldova în contextul proceselor de combatere a migrației ilegale”**, este dedicat investigației aprofundate asupra riscurilor și amenințărilor la securitatea națională a Republicii Moldova prin prisma fenomenului migrației ilegale. Valoarea aplicativă și integrativă a studiului se datorează descrierii detaliate a riscului fenomenului migrației ilegale, care are la bază rezultatele obținute în urma evaluării amenințării, vulnerabilității și impactului migrației ilegale asupra securității naționale a Republicii Moldova.

Subcapitolul 3.1. *„Fenomenul migrației ilegale ca amenințare la adresa securității naționale”*, este dedicat cercetării migrației ilegale ca amenințare la adresa securității naționale, fenomen care impune o atenție deosebită din partea autorităților responsabile, în scopul contracarării fenomenului care se manifestă prin diferite forme și metode mascate. Astfel, cercetarea fenomenului migrației ilegale ca amenințare la adresa securității naționale este evaluată din perspectiva factorilor caracteristici și

reprezentarea numerică a incidentelor, a evenimentelor și a activităților care au avut loc și sunt înregistrate în evidențele operative și probabilitățile de materializare posibilă a amenințării într-o perioadă de timp determinată.

Migrația populației în ultimii 30 de ani, migrarea internă și, mai ales, cea externă, au devenit fenomene caracteristice pentru Republica Moldova, cu multiple consecințe demografice, sociale, culturale și economice.

Conform raportului Frontex privind analiza de risc pentru anul 2021, riscul migrației ilegale în Europa își menține intensitatea din direcția regiunilor cu un nivel scăzut de trai, și mai ales din direcția celor în care se desfășoară conflicte armate. Țările dezvoltate, membre ale UE, vor continua să fie destinațiile preferate pentru migranții ilegali.

În contextul european, Republica Moldova este inclusă pe ruta est - europeană a migrației ilegale spre UE [23]. Tendința generală de manifestare a migrației ilegale pe teritoriul Republicii Moldova este de ieșire/intrare, având ca destinație atât state Europei Occidentale, cât și Comunitatea Statelor Independente (CSI). În plus, atât Republica Moldova, cât și vecinii ei, Ucraina și România, rămân în continuare țări de tranzit pentru cei mai mulți dintre migranții depistați la frontiera comună. Detecțiile de migranți ilegali, înregistrate la frontierele de pe ruta est - europeană, mult timp a fost una cu cotații ne semnificative, mai mici decât pe orice altă cale de migrație în UE.

Cercetarea migrației ilegale ca amenințare la adresa securității naționale a Republicii Moldova a permis identificarea tendințelor înregistrate în ultimii ani. Astfel, constatăm câteva rute de migrație ilegală ce tranzitează teritoriul național, după cum urmează: din Ucraina (ilegal pe sectorul „verde” al frontierei) – în Republica Moldova (ilegal pe sectorul „verde” al frontierei) – în România; din Turcia (tranzit prin Aeroport) – în Republica Moldova (ilegal pe sectorul „verde” al frontierei) – în România; din Turcia (intrare cu acte valabile) – în Republica Moldova (ieșire cu acte false sau falsificate) – în UE.

În contextul managementului integrat al frontierei de stat, se poate considera că *riscul* pe care îl prezintă migrația ilegală are trei componente: (1) *amenințarea* - presiunea exercitată de către fluxurile migrației ilegale asupra securității frontierelor, a activităților ilegale la care adesea sunt implicați migranții ilegali în scopul obținerii unor venituri ușoare, a evenimentelor de destabilizare a ordinii și securității publice în țările gazdă. Amenințarea este evaluată din perspectiva magnitudinii (reprezentarea numerică, a incidentelor, a evenimentelor și activităților care au avut loc și sunt înregistrate în evidențele operative) și probabilității (gradul de materializare posibilă a amenințării într-o perioadă de timp determinată); (2) *vulnerabilitatea* - determinarea capacității de răspuns la amenințări, adică identificarea factorilor care pot crește sau micșora magnitudinea și probabilitatea de materializare a amenințărilor; (3) *impactul* - analiza datelor și informațiilor privind amenințări similare (incidente/evenimente/ activități infracționale), care au fost înregistrate anterior, inclusiv, în alte țări. De asemenea, sunt luate în considerare vulnerabilitățile identificate și capacitatea de răspuns. Cu cât vulnerabilitățile sunt mai numeroase și capacitatea de răspuns mai slabă, cu atât crește impactul.

Din punctul de vedere al securității Republicii Moldova, migrația ilegală poate fi caracterizată prin prisma unor criterii specifice, diferite după mod, timp și spațiu, prin care se manifestă și determină *amenințările* la adresa securității naționale. Astfel, putem menționa: populația implicată în procesul de migrație ilegală; direcția de

deplasare a migranților ilegali; modul de operare; fluxul de migranți ilegali; stocul de migranți ilegali aflați într-o anumită zonă și impactul migrației ilegale pentru subiecți.

În prezent, sistemul organelor securității statului se confruntă cu numeroase *vulnerabilități* care, cu siguranță, vor fi exploatate atât de migranții ilegali, cât și de grupările criminale transfrontaliere. Vulnerabilitatea nu înseamnă vulnerabilitatea grupurilor infracționale, care este o definiție des utilizată în literatura de specialitate, ci o descriere a nivelului capacității sistemelor instituite de a detecta sau preveni o amenințare. Printre factorii principali care influențează vulnerabilitatea se numără caracteristicile geografice ale zonelor de frontieră, ce pot varia de la zone de câmpie până la zone urbane dens populate sau zone împădurite. De asemenea, este foarte important de menționat că o vulnerabilitate poate fi și numărul angajaților disponibili pentru supraveghere de-a lungul unei anumite secțiuni a frontierei.

Impactul migrației ilegale asupra Republicii Moldova, poate fi caracterizat din punct de vedere al aspectelor demografice, sociale, economice și politice din țară. În afară de faptul că migrația ilegală este deseori conectată cu alte activități ale crimei organizate (trafic de droguri, arme, terorism), acest fenomen poate avea impact asupra stabilității social-economice a statului și chiar securitatea acestuia prin: tulburarea echilibrului etnic și/sau cultural; incapacitatea mecanismelor de protecție socială sau de sănătate publică; depășirea capacității de absorbție a pieței legale a muncii și, implicit, prin bulversarea raportului de forțe dintre structurile de securitate și ordine publică și partea de populație orientată spre activități infracționale.

Riscul pe care îl reprezintă fenomenul migrației ilegale poate fi abordat și ca o primejdie sau pericol ce poate pune în pericol securitatea frontieră, ordinea și securitatea publică sau conviețuirea socială într-o țară, eventualitatea căruia poate fi mai mult sau mai puțin previzibil, iar relaționarea dintre amenințare și vulnerabilitate ne permite evaluarea acestuia și aprecierea nivelului de risc.

Migrația ilegală este un proces social complex, iar abordările sunt nenumărate, fie că avem în vedere fluxurile de migrație, stocurile de migranți, formele de migrație, motivațiile, impactul economic, politic, social și cultural. În prezent, societatea noastră globalizată este rezultatul a nenumărate migrații. Statul are responsabilitatea primară de a controla și gestiona procesele migraționale la frontieră. Fenomenul migrației este unul în dinamică, influențat de schimbarea continuă a rutelor de migrație ilegală și de conflictele armate înregistrate în regiune care determină o deplasare continuă a populației.

Situația de facto în care se confruntă majoritatea persoanelor predispuse spre a migra ilegal reprezintă, de fapt, vulnerabilitatea statului/regiunii în care locuiește. Riscul migrației ilegale pentru Republica Moldova va rămâne în continuare unul *sporit*, chiar după finalizarea războiului din Ucraina, deoarece criminalitatea transfrontalieră va fi marcată de abundența armelor rămase pe mâna persoanelor civile după conflict, tentativele persoanelor de eschivare de la răspundere pentru crimele de război comise, întoarcerea în Ucraina a persoanelor care s-au eschivat de la mobilizare, criminalitatea transfrontalieră sporită etc.

Subcapitol 3.2 „*Mecanismele Republicii Moldova de prevenire și combatere a migrației ilegale*”, reflectă rezultatele cercetării privind metodele și mijloacele de contracarare a migrației ilegale, ajustate la standardele internaționale, reieșind din progresul la nivel european privind consolidarea cadrului normativ și instituirea noilor

proceduri în domeniul migrației. Totodată, dezvoltarea rapidă a tehnologiilor și tertipurile inovatoare aplicate în procesul pregătirii și traversării rutelor de migrație ilegală impune autoritățile statului să aplice noi metode cu referire la asigurarea și deconspirarea fluxurilor de migranți ilegali. De asemenea, este de menționat faptul că de la proclamarea independenței și până la liberalizarea regimului de vize cu UE, Republica Moldova nu a avut o strategie clar definită cu referire la combaterea migrației ilegale. Un mecanism ce asigură securitatea națională este reprezentat de Programul de management integrat al frontierei de stat, care este îndreptat prioritar în asigurarea securității frontierelor Republicii Moldova, combaterii migrației ilegale și a infracțiunilor transfrontaliere. Prin urmare, necesitatea securizării frontierelor Republicii Moldova este o condiție dictată la nivel european, ca parte componentă a negocierilor de aderare la UE și o asumare a autorităților naționale pentru crearea unui mediu de securitate stabil.

Combaterea migrației ilegale ține de domeniul unor activități comune promovate împreună cu statele europene, cu țările vecine, cu statele de origine și destinație pentru migranții în/din Republica Moldova. Agenda Comisiei Europene privind migrația se axează pe un răspuns imediat la situația de criză de la frontierele externe și stabilește măsuri de lungă durată pentru a controla migrația în toate aspectele sale. Pentru a face față situațiilor de urgență apărute de-a lungul rutelor migraționale, Uniunea Europeană, împreună cu țările afectate și cele aflate în calea migranților, au stabilit un plan comun de acțiune care cuprinde următoarele măsuri: schimbul permanent de informații; limitarea deplasărilor secundare; suportul refugiaților și aprovizionarea cu hrană și adăpost; controlul comun al valurilor de migranți; controlul frontierelor; combaterea traficului de ființe umane și a contrabandei.

Rezultatul pe care mizează politicile UE în domeniul migrației este asigurarea unui viitor care ar garanta stabilitatea, prosperitatea și securitatea pentru toți. Acesta urmărește ca succesul să fie evaluat pe termen mediu și lung în baza diferitor criterii, precum: nivelul valurilor de migrație din exterior; abilitatea de a proteja frontierele UE; contribuția pozitivă a migrației asupra creșterii economice; succesul eforturilor de a promova integrarea și prevenirea izolaționismului; succesul eforturilor de a combate problemele crizelor refugiaților de la origine; respectul obligațiilor derivate din dreptul umanitar internațional.

Aspirațiile Republicii Moldova de aderare la UE a necesitat introducerea politicilor corespunzătoare corelate cu politicile UE și unificarea efortului în vederea implementării lor. Având în vedere dinamica politicilor de gestionare a fluxurilor de migrație și a solicitanților de azil și în contextul „Noului Pact UE privind migrația și azilul”, implementarea tehnologiilor inovatoare în domeniul migrației și azilului va contribui la digitalizarea proceselor de identificare a cetățeniei, procedurilor de azil și controlul la frontieră. În iunie 2022, Consiliul European a acordat statutul de țară candidată Republicii Moldova și a invitat Comisia să raporteze despre implementarea celor nouă pași. Astfel, pentru alinierea la acquis-ul UE, Republica Moldova urmează să urmărească atent evoluțiile legislației UE în domeniul migrației, în special Noul Pact pentru Migrație, încât acesta va trebui implementat de către Republica Moldova.

Subcapitolul 3.3 „*Concluzii capitolul 3*” include principalele concluzii elaborate în Capitolul 3:

1. Actualmente, migrația trebuie văzută ca rezultat al interacțiunii între deciziile individuale și constrângerile sociale. Pentru migrant, decizia de a migra poate avea

unul sau mai multe motive: profesionale (misiune de lungă durată în străinătate) și studii; politice (refugiat politic din cauza persecuțiilor în țara sa); securitate, mai ales în cazul unui război în țara de origine; economice (locuitor al țărilor sărace ce caută un nivel de viață mai bun în țările bogate); personale (voința de a se instala într-o țara dorită, de exemplu dacă se recunoaște în valorile sale); familiale (reunirea familiei); fiscale (instalarea într-o țară ce oferă un nivel de impozitare mai mică).

2. Republica Moldova, stat ce are frontieră comună cu UE, are propria politică ce reglementează migrația. În contextul inițiativelor Uniunii Europene de gestionare a fluxurilor de migranți ilegali, Republica Moldova va fi nevoită să-și modifice cadrul normativ în domeniul migrației, în special în contextul alinierii la Pactul UE privind Migrația și Azilul.

3. Riscul pe care îl prezintă migrația ilegală, în contextul managementului integrat al frontierei de stat, este constituit din trei componente: *amenințarea* este definită ca presiunea exercitată de către fluxurile de migrație ilegală asupra securității frontierelor. Amenințarea este măsurată prin reprezentarea numerică a migranților ilegali, a incidentelor, evenimentelor și activităților care au avut loc și sunt înregistrate în evidențele operative, a grupărilor de criminalitate transfrontalieră; *vulnerabilitatea* securității la frontierele naționale este determinată de: infrastructura și dotările sistemelor de control al frontierei, efectivele de personal disponibile, corupția din rândul angajaților, caracteristicile reliefului din zona de frontieră, cultura de securitate slabă a populației, conflictele interietnice; *impactul* este măsurat prin analiza datelor și informațiilor privind amenințări similare în care au fost înregistrate incidente și victime, atentate teroriste, încălcări ale ordinii publice, stabilite rute infracționale transfrontaliere care au fost și în alte țări.

4. Intensificarea cooperării cu Misiunea Uniunii Europene privind Cooperarea la Frontieră (EUBAM) și fundamentarea misiunilor comune pe teritoriul țării realizate cu Frontex, INTERPOL și EUROPOL au o importanță deosebită în asigurarea securității la frontiera de stat și dezvoltarea mecanismelor de combatere a migrației ilegale și a criminalității transfrontaliere.

5. Autoritățile Republicii Moldova implementează reforme în sistemul de securitate națională, în special realizările graduale ale Republicii Moldova în domeniul gestionării eficiente a migrației și combaterii migrației ilegale, precum: implementarea Strategiei naționale de management integrat al frontierei de stat, fiind o condiție esențială pentru asigurarea securității la frontieră, cât și a securității la nivel național și regional; aplicarea pe larg a modelului european de analiză a riscurilor cu utilizarea produselor analitice în planificarea activităților ulterioare de control al frontierei; perfecționarea și dezvoltarea cadrului legislativ național în domeniul colaborării cu instituțiile de frontieră din statul vecin în domeniul controlului comun al frontierei; amenajarea tehnică a frontierei cu sisteme fixe și mobile de supraveghere, dispozitive electronice de semnalizare, aparate de zbor ghidate de la sol, în scopul creării condițiilor necesare de asigurare a securității frontierei și diminuării riscurilor de migrație ilegală și criminalitate transfrontalieră.

6. Comunitatea internațională și în special Uniunea Europeană este interesată în securizarea granițelor sale estice, asigurarea stabilității și bunei guvernări în vecinătatea sa. În acest sens este important de ținut cont de faptul că migrația ilegală nu poate fi contracarată, dacă nu se creează în același timp mijloace și canale de migrație legală, întrucât aceste două fenomene sunt strâns corelate.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Rezultatele cercetării constă în analiza științifică și metodologică a fenomenului migrației ilegale ca amenințare la adresa securității naționale, a esenței și formelor sale de manifestare ce au permis evaluarea riscului și amenințării pe care o reprezintă migrația ilegală.

Datorită examinării exhaustive a **obiectului de cercetare**, a fost soluționată o **problemă științifică de importanță majoră**, ce constă în următoarele: fundamentarea științifică a diverselor abordări ale fenomenului migrației ilegale ca amenințare la adresa securității naționale a Republicii Moldova, elucidarea caracteristicilor specifice fenomenului migrației ilegale bazate pe cercetările efectuate în teren cu implicarea migranților ilegali, evaluarea riscului în baza rezultatelor obținute în urma evaluării amenințării, vulnerabilității și impactului migrației ilegale, proiectarea mecanismelor și formularea soluțiilor proactive menite să diminueze din fenomenul migrației ilegale în Republica Moldova cu repercursiuni asupra consolidării securității naționale. În rezultatul cercetărilor asupra migrației ilegale ca amenințare la adresa securității naționale a Republicii Moldova, a condus la formularea următoarelor **concluzii**:

1. Analiza literaturii de specialitate și abordărilor teoretice în domeniu au permis aprofundarea cercetărilor migrației ilegale ca amenințare asupra securității, identificarea metodelor de operare pe rutele de migrație a permis identificarea lacunelor și deficiențelor actuale în domeniul contactării amenințărilor migrației ilegale. În Republica Moldova, subiectul migrației ilegale este insuficient analizat în mediul științific. Literatura de specialitate necesită a fi completată cu noi informații actualizate, definirea cadrului teoretico-metodologic în abordarea riscurilor și amenințărilor pe care o reprezintă migrația ilegală. În acest context, studiul în cauză va contribui la schimbarea percepției asupra migrației ilegale și va înainta propuneri pertinente pentru combaterea fenomenului la nivel național.

2. La nivel interdisciplinar, noțiunile de „migrație ilegală – amenințare – risc – securitate națională” sunt diferite ca sens, însă, sistematizând abordările și teoriile științifice, conchidem că aceste opinii și teorii se completează reciproc. În contextul asigurării securității naționale sunt scoase în relevanță unele studii cu referire la aceste fenomene, argumentarea fiind axată pe evidențierea principalelor riscuri și amenințări specifice migrației ilegale. Migrația ilegală este considerată a fi drept o amenințare directă la adresa securității statului, inclusiv și la adresa securității internaționale.

3. Migrația ilegală persistă deoarece sistemele de gestionare a migrației sunt administrate birocratic și funcționează dificil. În aceste circumstanțe, o astfel de situație reprezintă o vulnerabilitate pe care cu ușurință o exploatează grupările de criminalitate transfrontalieră. În urma analizei datelor privind fluxurile de migranți ilegali, putem constata că situația fenomenului la nivel național, până în anul 2022, rămâne a fi unul constant fără diferențieri esențiale. Anul 2022, având la bază conflictul militar din Ucraina, a constituit un moment de cotitură, fiind înregistrate fluxuri masive de migranți ilegali. Această perioadă este marcată de migrația ilegală a persoanelor care nu pot folosi calea legală pentru a intra în Republica Moldova din cauza introducerii legii marțiale prin care este restricționată părăsirea țării pentru cetățenii ucraineni apti de încorporare.

4. Rezultatele cercetării migrației ilegale ca amenințare la adresa securității naționale a Republicii Moldova au permis constatarea tendințelor înregistrate în ultimii

ani. Astfel, constatăm câteva rute de migrație ilegală ce tranzitează teritoriul național, după cum urmează:

1) Din Ucraina (ilegal pe sectorul „verde” al frontierei) – în Republica Moldova (ilegal pe sectorul „verde” al frontierei) – în România;

2) Din Turcia (tranzit prin Aeroport) – în Republica Moldova (ilegal pe sectorul „verde” al frontierei) – în România;

3) Din Turcia (intrare cu acte valabile) – în Republica Moldova (ieșire cu acte false sau falsificate) – în UE.

5. Migrații ilegale dezvoltă, în mod constant, noi rute și metode ca răspuns la modificările legislației, la reglementările din domeniul vizelor și la măsurile aplicate de autoritățile responsabile de combaterea migrației ilegale. Astăzi se atestă o combinație a modului de operare a migranților ilegali, astfel sunt identificate atât grupuri mici de migranți la frontiera „verde”, cât și grupări numeroase; aceeași situație se atestă și în punctele de trecere a frontierei, migranții fiind ascunși în vehicule sau utilizează documente false sau falsificate pentru a-și atinge scopul.

6. În urma cercetării migrației ilegale a fost posibil de identificat amenințările migrației ilegale la adresa securității naționale, vulnerabilitățile cu care se confruntă sistemul de securitate națională și în special sistemul de securitate frontalieră, stabilit impactul și evaluat riscul migrației ilegale.

7. Managementul integrat al frontierei reprezintă o nouă abordare în domeniul gestionării frontierelor, menit să consolideze securitatea națională. Astfel, cooperarea între state în domeniul gestionării frontierelor, interconexiunii sistemelor informaționale, crearea echipelor comune de analiză, intervenție și documentare reprezintă succesul în combaterea migrației ilegale. Un aport esențial îl reprezintă instituții precum Frontex, EUROPOL, INTERPOL, EUBAM și mecanismele EUROSUR, EURODAC, create în scopul combaterii migrației ilegale și a criminalității transfrontaliere, care reprezintă o conjugare a eforturilor statelor europene în contracararea migrației ilegale.

Descrierea contribuțiilor personale cu sublinierea semnificației teoretice și valorii practice a acestora. Contribuțiile personale rezultă din cercetarea minuțioasă a fenomenului migrației ilegale menite să stabilească o previzibilitate și claritate a manifestării migrației ilegale la nivel național și definirea măsurilor de contracarare și diminuare a impactului migrației ilegale asupra securității naționale. Este important de menționat faptul că autorul tezei de doctor a participat activ la gestionarea eficientă a afluzului de refugiați din Ucraina în perioada lunilor februarie și martie 2022, activități de monitorizare și verificare activând în funcție de conducere în cadrul Poliției de Frontieră, iar în baza recomandărilor și sugestiilor descrise în articolul „Conceptul de tip „HOTSPOT” în gestionarea unitară și coerentă a unui eventual afluz de străini” (În: Moldoscopie. 2020, nr. 3(90), pp. 75-82. ISSN 1812-2566), luată ca bază teoretico-informativă, autoritățile au asigurat amplasarea și dotarea Centrelor provizorii de gestionare a afluzului de străini din localitățile Palanca și Giurgiulești. Astfel, în cadrul Centrelor a fost ajustată infrastructura, stabilite procedurile necesare autorizării accesului refugiaților pe teritoriul național.

În baza rezultatelor obținute în urma studiului realizat asupra migrației ilegale ca amenințare la adresa securității naționale a Republicii Moldova, propunem următoarele

recomandări, care pot contribui la îmbunătățirea situației la tema de cercetare și pot aduce plus valoare la elaborarea politicilor în domeniu:

1. *Instituțiilor din cadrul sistemului organelor securității statului*: Recomandăm revizuirea și adaptarea legislației, procedurilor și programelor sectoriale la noua Strategie a securității naționale pentru realizarea obiectivelor naționale de securitate axate pe direcțiile de acțiune în domeniul ordinii și securității publice.

2. *Guvernului Republicii Moldova*: Recomandăm elaborarea și implementarea unui mecanism național de gestionare eficientă și răspuns la eventualele situații de criză și de forță majoră în domeniul migrației și azilului. Situațiile de criză gestionate integrat, după un concept bine determinat, au demonstrat eficiența în asigurarea securității la frontiera de stat.

3. *Ministerului Afacerilor Interne*: Recomandăm revizuirea și completarea cadrul juridic național în domeniul migrației și azilului cu noi prevederi precum:

- 1) instituirea procedurii pentru examinarea cererilor de azil la frontieră;
- 2) reglementarea procedurii de azil într-o situație de aflux masiv extraordinar;
- 3) implementarea procedurilor de screening și dactiloscopie a migranților ilegali, solicitanților de azil, călăuzelor, facilitatorilor pentru formarea tabloului situațional și profilurile persoanelor cu risc de migrație ilegală;
- 4) digitalizarea procedurii de azil și implementarea unui sistem informațional interoperabil la nivel național.

4. *Ministerului Afacerilor Interne*: Recomandăm consolidarea cooperării practice în materie de prevenire a migrației ilegale și gestionare a situațiilor de criză prin facilitarea participării angajaților Ministerului Afacerilor Interne la operațiunile civile și misiunile speciale de gestionare a crizelor sub conducerea instituțiilor UE.

5. *Ministerului Afacerilor Externe și Comisiei mixte de demarcare a frontierei de stat*: Recomandăm avansarea procesului de negociere asupra sectoarelor problematice la frontiera moldo-ucraineană și semnarea Tratatului cu Ucraina privind regimul frontierei de stat, inclusiv implementarea Acordurilor privind organizarea controlului în comun în punctele de trecere la frontiera moldo-ucraineană.

6. *Inspectoratului General al Poliției de Frontieră*: Recomandăm dezvoltarea Sistemului de coordonare a securității frontaliere conform principiilor prevăzute de EUROSUR.

7. *Consiliului Național pentru Managementul Integrat al Frontierei de Stat*: Recomandăm elaborarea și adoptarea unui nou regulament de activitate ajustat la noile prevederi ale Strategiei securității naționale a Republicii Moldova și ale Strategiei naționale de apărare.

BIBLIOGRAFIE

1. ALBU, N. *Politica de securitate națională a Republicii Moldova: Premise pentru o nouă strategie: Discussion Paper*. [online]. Chișinău, 2021, p. 58. [citată 17.11.2023] Disponibil: https://pisa.md/wp-content/uploads/2023/02/2_Politica-de-securitate-nationala-a-RM_premize-pentru-o-noua-strategie-1.pdf
2. ALBU, N. Conceptele de securitate și securitate națională: teorii și politici. În: *Revista Militară. Studii de securitate și apărare*, 2010, nr. 1(3), pp. 4-13. ISSN 1857-405X.
3. ALBU, N. Determinări conceptuale în evaluarea riscurilor și amenințărilor la adresa securității naționale. În: *Dezvoltarea cadrului juridic al Republicii Moldova în contextul necesităților de securitate și asigurarea a parcursului european*. Partea 1, 22 ianuarie 2018, Chișinău: Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice, 2018, pp. 498-521. ISBN 978-9975-3298-2-8.
4. ALBU, N. *Securitatea națională: aspecte teoretice și practice*. Centrul de studii strategice de apărare și securitate. Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”. Chișinău, 2014, p. 240. ISBN: 978-9975-4265-3-4
5. BENCHECI, D., MUNTEANU, A. Consolidarea sistemului național de securitate în contextul politicilor de securitate comunitară: parteneriat și colaborare. În: *Studii naționale de securitate*, 2020, nr. 1(1), pp. 138-155. ISSN 2587-3822.
6. BENCHECI, D., BENCHECI, M. The Republic of Moldova borders' securitization – a necessity of tackling with illegal migration. În: *Procese migraționale contemporane: situația curentă și formele de bază*. Culegere de articole de la seminarul științific internațional Tiraspol, 17 decembrie 2015. 284 p.
7. BENCHECI, D., LEBEDINSCHI, C. Impactul migrației asupra securității sociale a statului. În: *Integrare prin cercetare și inovare. Științe sociale. 9-10 noiembrie 2017, Chișinău*. Republica Moldova: CEP USM, 2017, pp. 322-325.
8. Border Security Report. [online]. 61 arrested for smuggling migrants to the EU via Belarus and Russia. [citată 13.12.2022] Disponibil: <https://border-security-report.com/61-arrested-for-smuggling-migrants-to-the-eu-via-belarus-and-russia/>
9. BUZAN, B. *Popoare, statele și teama*. Chișinău: Cartier, 2000. 386 p. ISBN 9789975862325
10. BUZEV, A., CEBOTARI, S. Migrația ilegală – factor de amenințare a securității Republicii Moldova. În: *Revista Militară. Studii de securitate și apărare*, 2018, nr. 2(20), pp. 6-17. ISSN 1857-405X.
11. BUZEV, A., CEBOTARI, S. Strategiile Republicii Moldova privind combaterea migrației ilegale. În: *Revista Militară. Studii de securitate și apărare*, 2018, nr. 2(20), pp. 18-25. ISSN 1857-405X.
12. BUZEV, A. Integrarea sistemului de coordonare a securității frontaliere a Republicii Moldova în sistemul european de supraveghere a frontierelor (EUROSUR). În: *Materialele conferinței științifice internaționale „Știința Politică și Administrativă: Provocări Globale, Soluții Locale”*, 13 noiembrie 2020. ISBN 978-9975-3459-7-2.
13. BUZEV, A. Fenomenul migrației ilegale în Republica Moldova: Evoluții și Tendințe. În: *Dezvoltarea Armatei Naționale în contextul aprofundării reformelor democratice*, Materialele conferinței științifice cu participare internațională. Ediția a 7-a, 24 februarie 2022, Chișinău. 365 p. ISBN 978-9975-84-164-1.
14. BUZEV, A., CEBOTARI, S. Reziliența Republicii Moldova la criza refugiaților din Ucraina. În: *Revista de Filosofie, Sociologie și Științe Politice*, 2022, nr. 1(188), pp. 33-42. ISSN 1957-2294
15. BUZEV, A. Rolul strategiei naționale de management integrat al frontierei de stat în soluționarea conflictului transnistrean: realizări și perspective. În: *Războiul de pe Nistru din 1992: 30 de ani după...*, Materialele conferinței științifice internaționale, 4-5 martie 2022, Chișinău, Republica Moldova. ISBN 978-9975-72-713-6.
16. BUZEV, A., CEBOTARI, S. Migrația ilegală pe segmentul central (transnistrean) al frontierei de stat a Republicii Moldova. În: *Anuarul Laboratorului pentru Analiza Conflictului Transnistrean*. Vol. IV, 2020, No. 1, pp.11-22. ISSN: 2601-1174.
17. CASIADI, O. Analiza comparată a formelor de manifestare a criminalității organizate internaționale. În: *Anale științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a MAIRM: științe juridice*. 2009, nr. IX, pp. 16-18. ISSN 1857-0976.

18. CASIADI, O., PORCESCU, S. Migrația: subiecte și subiecți. Chișinău: Academia „Ștefan cel Mare”, 2008. 44 p.
19. CASIADI, O., PORCESCU, S. Migrația forței de muncă-fenomen internațional. În: *Administrarea Publică*. 2005, nr. 1(45), pp. 69-78. ISSN 1813-8489
20. CEBOTARI, S., BUZEV, A. Conceptul de tip „hotspot” în gestionarea unitară și coerentă a unui eventual aflux de străini. În: *Moldoscopia*, 2020, nr. 3(90), pp. 75-82. ISSN 1812-2566
21. CEBOTARI, S., BUZEV, A. Identificări conceptuale – teoretice ale corelației „migrație ilegală-amenințare-securitate”. În: *Revista științifico-practică studii naționale de securitate*, 5 (2022), p. 162. ISSN 2587-3822.
22. ECHEVERRIA, G. Towards a Systemic Theory of Irregular Migration. *IMISCOE Research Series*. 2020. 251 p. ISSN 2364-4095
23. Frontex. Migratory Routes. [online]. [citat 31.07.2022] Disponibil: <https://frontex.europa.eu/along-eu-borders/migratory-routes/eastern-borders-route/>
24. HOFBAUER, S., GÄCHTER, A., MAYR, K. Illegal Immigration in Austria. [online]. Illegally Resident Third Country Nationals in the EU Member States: State Approaches Towards Them and Their Profile and Social Situation. Vienna, 2005, p. 177. [citat 21.03.2020] Disponibil: https://www.emn.at/wpcontent/uploads/2017/01/IllegalImmigration_FINAL_VERSION_ENG.pdf
25. Hotărârea Parlamentului nr. 391 din 15.12.2023 pentru aprobarea Strategiei securității naționale a Republicii Moldova. [online]. [citat: 18.01.2024] Disponibil: <https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactenormative/tabid/61/LegislativId/6749/language/ro-RO/Default.aspx>
26. HEISLER, M. O., ZIG L. H. Migration and the links between social and societal security. *Identity, migration and the new security agenda in Europe*. [online]. 1993. 148-166. [citat 19.03.2021] Disponibil: https://edisciplinas.usp.br/pluginfile.php/8029477/mod_resource/content/1/co_%CC%81pia%20de%20Ole%20W%C3%A6ver%20%20Identity%2C%20migration%2C%20and%20the%20new%20security%20agenda%20in%20EuropePinter%20Publishers%20%281993%29.pdf
27. JUC, V. Oportunități și alternative de consolidare a securității naționale a Republicii Moldova. În: *Revista de Filosofie, Sociologie și Științe Politice*. 2010, nr. 3(154), pp. 11-19. ISSN 1957-2294.
28. JUC, V., UNGUREANU, V. Fundamentarea și instituționalizarea securității naționale a Republicii Moldova. În: *Revista de Filosofie, Sociologie și Științe Politice*, 2008, nr. 3, p. 93-105. ISSN 1957-2294.
29. LEE, E. A. Theory of Migration. [online]. In: *Demography*. Vol. 3, No. 1 (1966), pp. 47-57 [citat 19.06.2022] <https://www.jstor.org/stable/2060063?origin=JSTOR-pdf>
30. MASSEY, D., S., ARANGO, J., HUGO, G., KOUAOUCI, A., PELLEGRINO, A., and TAYLOR J. E. „Theories of International Migration: A Review and Appraisal”, [online]. [citat 02.01.2023] Disponibil: https://isfcolombia.uniandes.edu.co/images/2019intersemestral/14_de_junio/Theories_of_International_Migration.pdf
31. MASSEY, D., ARANGO, J., HUGO, G., KOUAOUCI, A., BAILEY, A. J., TAYLOR, E. J. *Worlds in motion. Understanding international migration at the end of the millennium*. Oxford: Clarendon Press. 1998. 376 p. DOI:10.2307/3594080
32. MASSEY, D. „Return to Aztlan: The social process of international migration from Western Mexico”. [online]. 1990. 323 p. [citat 02.11.2020] Disponibil: https://books.google.md/books?hl=en&lr=&id=flfVd3TCQUgC&oi=fnd&pg=PR9&ots=yEdb_5cgKp&sig=eWfGHCu7K6s85Olkh55n3OUJQr&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false
33. MORARU, V. Migrația în contextul globalizării. În: *Revista de Filosofie, Sociologie și Științe Politice*. 2018, nr. 1(176), pp. 20-30. ISSN 1957-2294.
34. MORARU, V., MORARU, S. Securitatea națională ca problemă politologică. În: *Revista de Filosofie, Sociologie și Științe Politice*. 2015, nr. 2(168), pp. 169-177. ISSN 1957-2294.
35. MORARU, V., MOȘNEAGA, V. „Migrație, Diaspora, Dezvoltare: noi provocări și perspective”, Institutul de Cercetări Juridice și Politice al Academiei de Științe a Moldovei, Chișinău 2016. 306 p. ISBN 978-9975-57-218-7.

36. MOȘNEAGA, V. Illegal Moldovan Migration to the European Union. CARIM-East Explanatory Note 13/85, Socio-Political Module, [online]. 2013. [citat: 19.10.2020] Disponibil: https://cadmus.eui.eu/bitstream/handle/1814/62848/Explanatory%20Notes_2013-85.pdf?sequence=1&isAllowed=y
37. MOȘNEAGA, V. Politica migraționistă a Republicii Moldova: Etapa actuala. În: *Moldoscopie*, 2009, nr. 2(45), pp. 21-29.
38. MOȘNEAGA, V., MOHAMMADIFARD Gh., L. CORBU-DRUMEA (coord.). Populația Republicii Moldova în contextul migrațiilor internaționale. [online]. Chișinău, 9-10.11.2005. UNESCO, USM. Dialog Intercultural, vol. I. și II. Iași, 2006. 300 p. [citat: 16.11.2020] Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/2.Migration_conference_proceedings_2006_volum2.pdf
39. ROȘCA, A., S. Criza migrației în Europa și provocarea solidarității. În: *Migrație, Diaspora, Dezvoltare: noi provocări și perspective*. 20 septembrie 2016, Chișinău. Republica Moldova: Institutului de Cercetări Juridice și Politice al Academiei de Științe a Moldovei, 2016, pp. 92-98. ISBN: 978-9975-57-218-7
40. ROȘCA, A., N. Valori liberale, migrație, consecințe. În: *Migrație, Diaspora, Dezvoltare: noi provocări și perspective*. 20 septembrie 2016, Chișinău. Republica Moldova: Institutului de Cercetări Juridice și Politice al Academiei de Științe a Moldovei, 2016, pp. 14-21. ISBN: 978-9975-57-218-7
41. ROȘCA, A., ALBU, N. Dimensiunea securității naționale în aspectul consolidării statului Republica Moldova prin prisma opiniei experților. În: *Studia Universitatis Moldaviae (Seria Științe Sociale)*. 2007, nr. 3, pp. 212-221. ISSN 1814-3199.
42. RAVENSTEIN, E. G. The Laws of Migration. [online]. In: *Journal of the Royal Statistical Society*. 1885, Vol. 48, p. 167-227. [citat 07.07.2021] Disponibil: <https://doi.org/10.2307/2979181>
43. SCHLOENHARDT, A. „Trafficking in Persons in an Era of Growing Irregular Migration” Keynote Address, European Union Anti-Trafficking Day, Vienna, 14 October 2015, În: *SIAK-Journal – Journal for Police Science and Practice (International Edition Vol. 7)*, [online]. 12 p. [citat 09.10.2020] Disponibil: doi: 10.7396/IE_2017_A
44. SARCINSCHI, A. „Migrația și Securitate”, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2008. 44 p. ISBN 978-973-663-678-3
45. Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova 2030”. [online]. 86 p. [citat 23.10.2020] Disponibil: https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/intr40_12_0.pdf
46. TORPEY, J. Coming and going: On the state monopolization of the legitimate “means of movement”. [online]. *Sociological Theory*, 16(3), 239–259. 1998. ISSN: 0735-2751 [citat 11.05.2022] Disponibil: <https://www.jstor.org/stable/202182>
47. VACULOVSCHI, D. Migrație și dezvoltare: aspecte socioeconomice: Manual. Dorin Vaculovschi; OIM, Misiunea în Moldova. Chișinău : S. n., 2017 (Tipogr. „Foxtrot”). – 226 p. ISBN 978-9975-89-074-8
48. VLACHADI, M., KOUFIOTI, G., KOUNIOS, A. Migration flows and economic data analysis, *Studia Securitatis*, Volume XIII, 2019, No. 2. 138 p. ISSN: 1843-1925
49. ZHANG, S. X. Migrant Smuggling Data and Research: A global review of the emerging evidence base. [online]. IOM: Geneva, (eds.) (2016). 340 p. ISBN 978-92-9068-730-6 [citat 24.01.2022] Disponibil: <https://publications.iom.int/books/migrant-smuggling-data-and-research-global-review-emerging-evidence-base>
50. ГОЛОВАТАЯ, Л. Миграция, как составляющая экономической безопасности государств. În: *Materialele Conferinței științifico-practice internaționale „Spațiul european de securitate: provocări, oportunități, perspective de integrare”*. Ediția 1, 11 octombrie 2019, Chișinău. Chișinău: "Print-Caro" SRL, 2019, pp. 123-135. ISBN 978-9975-56-717-6.

LISTA PUBLICAȚIILOR AUTORULUI LA TEMA TEZEI

Articole în reviste din alte baze de date acceptate de către ANACEC

1. **BUZEV, A., CEBOTARI S.** Migrația ilegală pe segmentul central (transnistrean) al frontierei de stat a Republicii Moldova. În: *Anuarul Laboratorului pentru Analiza Conflictului Transnistrean*, Vol. IV, Nr. 1, 2020, 11-22 p. ISSN: 2601-1174 <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=926090>

În reviste din Registrul Național al revistelor de profil, cu indicarea categoriei

2. **CEBOTARI, S., BUZEV, A.** Conceptul de tip „hotspot” în gestionarea unitară și coerentă a unui eventual aflux de străini. În: *Moldoscopie*, 2020, nr. 3(90), pp. 75-82. ISSN 1812-2566. (Categorie B).
3. **BUZEV, A.** Fenomenul migrației ilegale în contextul implementării „pașaportului de vaccinare”. În: *Revista de Filosofie, Sociologie și Științe Politice*, 2021, nr. 2(186), pp. 50-57. ISSN 1957-2294. (Categorie B).
4. **BUZEV, A., CEBOTARI, S.** Reziliența Republicii Moldova la criza refugiaților din Ucraina. În: *Revista de Filosofie, Sociologie și Științe Politice*, 2022, nr. 1(188), pp. 33-42. ISSN 1957-2294. (Categorie B).
5. **BUZEV, A., CEBOTARI, S.** Istoriografia cercetării migrației ilegale ca amenințare la adresa securității. Unele considerațiuni. În: *Studia Universitatis Moldaviae (Seria Științe Sociale)*, 2023, nr. 3(163), pp. 281-286. ISSN 1814-3199. (Categorie B).
6. **BUZEV, A.** The rights of refugees from Ukraine in the Republic of Moldova. În: *Eastern European Journal for Regional Studies (EEJRS)*, 2023, vol. 9, pp. 48-59. ISSN 1857-436X. (Categorie B).
7. **BUZEV, A., CEBOTARI, S.** Migrația ilegală – factor de amenințare a securității Republicii Moldova. În: *Revista Militară. Studii de securitate și apărare*, 2018, nr. 2(20), pp. 6-17. (Categorie C).
8. **BUZEV, A., CEBOTARI, S.** Strategiile Republicii Moldova privind combaterea migrației ilegale. În: *Revista Militară. Studii de securitate și apărare*, 2018, nr. 2(20), pp. 18-25. (Categorie C).
9. **BUZEV, A.; CEBOTARI, S.** Migrația ilegală - factor de amenințare a securității Republicii Moldova. În: *Moldoscopie*, 2019, nr. 1(84), pp. 43-57. ISSN 1812-2566. (Categorie C).
10. **BUZEV, A., CEBOTARI, S.** Unele considerațiuni privind rolul dronei în asigurarea securității frontierei naționale. În: *Moldoscopie*, 2019, nr. 2(85), pp. 43-54. ISSN 1812-2566. (Categorie C).
11. **CREANGA, L., BUZEV, A.** Managementul informațiilor de securitate. În: *Anale științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al RM: științe juridice*, 2020, nr. 11, pp. 30-39. ISSN 1857-0976. (Categorie C).
12. **BUZEV, A., CEBOTARI, S.** Integrarea sistemului de coordonare a securității frontaliere a Republicii Moldova în sistemul european de supraveghere a frontierelor (EUROSUR). În: *Studii Naționale de Securitate, Revistă științifico-practică*, Nr.2 (2) 2020. p.116. ISSN: 2587-3822. (Categorie C).
13. **BUZEV, A.** Unele considerațiuni privind metodele de estimare a migrației ilegale. În: *Legea și Viața*, 2022, nr. 1(S), pp. 21-25. ISSN 2587-4365. (Categorie C).
14. **CEBOTARI, S., BUZEV, A.** Identificări conceptual – teoretice ale corelației „migrație ilegală-amenințare-securitate”. În: *Revista științifico-practică studii naționale de securitate*, 5 (2022). p. 162. ISSN 2587-3822. (Categorie C).

În lucrările conferințelor științifice internaționale (în Republica Moldova)

15. **BUZEV, A.** Rolul strategiei naționale de management integrat al frontierei de stat în soluționarea conflictului transnistrean: realizări și perspective. În: *Războiul de pe Nistru din 1992: 30 de ani după... Materialele conferinței științifice internaționale, 4-5 martie 2022*, Chișinău, Republica Moldova. ISBN 978-9975-72-713-6.

16. **BUZEV, A.** Integrarea sistemului de coordonare a securității frontaliere a Republicii Moldova în sistemul european de supraveghere a frontierelor (EUROSUR). În: *Materialele conferinței științifice internaționale „Știința Politică și Administrativă: Provocări Globale, Soluții Locale”*, 13 noiembrie 2020. ISBN 978-9975-3459-7-2.

În lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională

17. **BUZEV, A.** Abordări conceptuale privind migrația ilegală în contextul sistemului de securitate națională. În: *Dezvoltarea Armatei Naționale în contextul aprofundării reformelor democratice: Materialele conferinței științifice cu participare internațională*, Ediția 6-a, 25 februarie 2021, Chișinău. pp. 229-236. ISBN 978-9975-3346-8-6.
18. **BUZEV, A.** Fenomenul migrației ilegale în Republica Moldova: Evoluții și Tendințe. În: *Dezvoltarea Armatei Naționale în contextul aprofundării reformelor democratice: Materialele conferinței științifice cu participare internațională*, Ediția a 7-a, 24 februarie 2022. pp. 317-325. ISBN 978-9975-84-164-1.
19. **BUZEV, A.** Protecția internațională a persoanelor la frontiera de stat a Republicii Moldova: realități și perspective. În: *Protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în procesul asigurării ordinii și securității publice, Materialele conferinței științifice cu participare internațională*, 7 decembrie 2023, Chișinău. pp. 57-64. ISBN 978-9975-135-84-9.

ADNOTARE

BUZEV Anatoli, „Migrația ilegală – amenințare la adresa securității naționale a Republicii Moldova”, teză de doctor în Științe ale securității, Chișinău, 2025.

Structura tezei: introducere, 3 capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 325 titluri și 8 anexe, 150 pagini text de bază. Rezultatele obținute sunt publicate în 19 publicații științifice.

Cuvinte-cheie: migrație ilegală, migrant, securitate națională, securitate regională, riscuri, amenințări, frontieră, gestionarea migrației, aflux, Uniunea Europeană, Republica Moldova.

Scopul lucrării: constă în efectuarea unei cercetări științifice de amploare și detaliate a migrației ilegale la nivel național, în vederea identificării amenințărilor asupra securității naționale a Republicii Moldova, precum și propunerea de soluții concrete în contracararea și diminuarea migrației ilegale la nivel național.

Obiectivele cercetării: determinarea principalelor surse istoriografice cu referire la fenomenul migrației ilegale ca amenințare la adresa securității naționale; identificarea abordărilor conceptual-teoretice ale corelației „migrație ilegală – amenințare – risc – securitate națională”; determinarea metodologiei de cercetare a migrației ilegale ca amenințare la adresa securității naționale; analiza cadrului de reglementare la nivel internațional și național cu privire la identificarea mecanismelor de combatere a migrației ilegale; stabilirea riscurilor, amenințărilor și vulnerabilităților, cât și evaluarea impactului migrației ilegale asupra securității naționale a Republicii Moldova; argumentarea mecanismelor de eficientizare a contracarării migrației ilegale la nivel național ca oportunitate de încadrare în sistemul european de securizare a frontierei; elaborarea propriilor concluzii și recomandări la tema de cercetare.

Noutatea și originalitatea științifică a lucrării: derivă din realizarea unei analize complexe a fenomenului migrației ilegale în Republica Moldova, în vederea identificării problemei cu care se confruntă sistemul de securitate națională, deocamdată, nesoluționată într-o formă sistemică la nivel național, iar demersul științific se distinge prin elucidarea aspectelor specifice fenomenului migrației ilegale în scopul combaterii acestui tip de infrafracțiune transfrontalieră prin aplicarea unor soluții viabile în domeniu.

Rezultatele obținute care contribuie la soluționarea problemei științifice importante: constă în reliefaarea impactului migrației ilegale ca amenințare la adresa securității naționale. De asemenea lucrarea are drept scop identificarea căilor și formularea unor soluții cu privire la asigurarea securității naționale și combaterea fenomenului migrației ilegale ca amenințare la adresa securității Republicii Moldova.

Semnificația teoretică: rezidă în dezvoltarea abordărilor teoretico-metodologice privind fenomenul migrației ilegale; contribuția la determinarea caracteristicilor specifice fenomenului migrației ilegale, aspecte care vizează procesele actuale de securitate națională și impactul migrației ilegale asupra dimensiunilor de securitate la nivel național și internațional. Cercetarea prezentată completează insuficiența de informații teoretice și factologice ale cercetărilor în domeniul migrației ilegale.

Valoarea aplicativă: rezultatele cercetării (inclusiv tabele, figuri, date empirice) reprezintă un instrument de analiză a fenomenului migrației ilegale ca amenințare la adresa securității naționale, inclusiv pot fi utilizate la actualizarea, elaborarea și raportarea pe documentele de politici naționale, sursă bibliografică și metodologico-didactică în procesul pregătirii profesionale a studenților.

Implementarea rezultatelor științifice: cercetarea a fost realizată în baza granturilor doctorale pentru anul academic 2019-2020. Teza este elaborată în cadrul Școlii doctorale „Științe militare și de securitate” a Academiei Militare a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”. Subiectele principale puse în discuție, concluziile și recomandările formulate în teză au fost prezentate la 19 foruri științifice naționale și internaționale.

АННОТАЦИЯ

БУЗЕВ Анатолий, „Нелегальная миграция – угроза национальной безопасности Республики Молдова”, диссертация на соискание ученой степени доктора в Области безопасности. Кишинев, 2025 г.

Структура диссертации: Введение, 3 главы, общие выводы и рекомендации, список литературы из 325 источников, 8 приложений, 150 страниц основного текста. Результаты исследования опубликованы в 19 научных работах.

Ключевые слова: Нелегальная миграция, мигрант, национальная безопасность, региональная безопасность, риски, угрозы, граница, управление миграцией, приток мигрантов, Европейский Союз, Республика Молдова.

Цель работы: Проведение масштабного и детального научного исследования незаконной миграции на национальном уровне с целью выявления угроз для национальной безопасности Республики Молдова, а также предложения конкретных решений по противодействию и снижению уровня незаконной миграции на национальном уровне.

Задачи исследования: Определение основных историографических источников, касающихся явления незаконной миграции как угрозы национальной безопасности; выявление концептуально-теоретических подходов к взаимозависимости „незаконная миграция – угроза – риск – национальная безопасность”; определение методологии исследования незаконной миграции как угрозы национальной безопасности; анализ международной и национальной нормативной базы для выявления механизмов борьбы с незаконной миграцией; установление рисков, угроз и уязвимостей, а также оценка воздействия незаконной миграции на национальную безопасность Республики Молдова; обоснование механизмов повышения эффективности противодействия незаконной миграции на национальном уровне как возможности интеграции в европейскую систему обеспечения безопасности границ; разработка собственных выводов и рекомендаций по теме исследования.

Новизна и научная оригинальность статьи заключаются: В выявлении воздействия незаконной миграции, как угрозы национальной безопасности. Наряду с этим, работа направлена на определение путей и формулировку решений по обеспечению национальной безопасности и борьбе с явлением незаконной миграции как угрозой безопасности Республики Молдова.

Полученные результаты способствуют решению важной научной проблемы: Акцентированию воздействия незаконной миграции, как угрозы национальной безопасности. В довершение всего, целью работы является определение путей и формулировка решений по обеспечению национальной безопасности и противодействию феномену незаконной миграции, как угрозе безопасности Республики Молдова.

Теоретическая значимость: Заключается в развитии теоретико-методологических подходов к феномену незаконная миграция; внесении вклада в определение специфических характеристик незаконной миграции, затрагивающих современные процессы национальной безопасности и влияние незаконной миграции на аспекты безопасности на национальном и международном уровнях. Представленное исследование дополняет недостаток теоретической и фактической информации в области исследований незаконной миграции.

Прикладное значение: Результаты исследования (включая таблицы, рисунки, эмпирические данные) представляют собой инструмент анализа феномена незаконной миграции как угрозы национальной безопасности. Они могут быть использованы для актуализации, разработки и составления отчетов по национальным политическим документам, а также в качестве библиографического и методико-дидактического источника в процессе профессиональной подготовки студентов.

Внедрение научных результатов: Исследование было проведено на основе докторских грантов для академического года 2019-2020. Диссертация разработана в рамках Докторской школы "Военные и безопасность" Военной академии Вооруженных сил "Alexandru cel Bun". Основные темы, обсуждаемые в диссертации, а также сформулированные выводы и рекомендации были представлены на 19 научных форумах национального и международного уровня.

ANNOTATION

BUZEV Anatoli, „Illegal migration – a threat to the national security of the Republic of Moldova”, doctoral thesis in Security sciences, Chisinau, 2025.

PhD thesis structure: introduction, 3 chapters, general conclusions and recommendations, bibliography of 325 titles, 8 annexes, 150 pages of basic text. The obtained results are published in 19 scientific papers.

Keywords: illegal migration, migrant, national security, regional security, risks, threats, border, management of the migration, influx, European Union, Republic of Moldova.

The purpose of the thesis: Is to conduct a comprehensive and detailed scientific research on illegal migration at the national level, with the aim of identifying threats to the national security of the Republic of Moldova, as well as proposing concrete solutions for counteracting and reducing illegal migration at the national level.

Research objectives: To determine the main historiographical sources regarding the phenomenon of illegal migration as a threat to national security; to identify the conceptual-theoretical approaches to the correlation "illegal migration – threat – risk – national security"; to determine the research methodology of illegal migration as a threat to national security; to analyze the regulatory framework at the international and national levels regarding the identification of mechanisms for combating illegal migration; to establish the risks, threats, and vulnerabilities, as well as to evaluate the impact of illegal migration on the national security of the Republic of Moldova; to argue for the mechanisms for improving the counteraction of illegal migration at the national level as an opportunity to integrate into the European border security system; to formulate personal conclusions and recommendations on the research topic.

Scientific novelty and originality of the thesis: Stem from conducting a comprehensive analysis of the phenomenon of illegal migration in the Republic of Moldova, with the aim of identifying the issue faced by the national security system, which, as of now, has not been resolved in a systemic manner at the national level. The scientific approach is distinguished by clarifying the specific aspects of the illegal migration phenomenon in order to combat this type of transnational crime through the application of viable solutions in the field.

The results obtained that contribute to the solution of the important scientific problem: Consist in highlighting the impact of illegal migration as a threat to national security. Furthermore, the work aims to identify pathways and formulate solutions regarding the assurance of national security and combating the phenomenon of illegal migration as a threat to the security of the Republic of Moldova.

The theoretical significance: Lies in the development of theoretical-methodological approaches to the phenomenon of illegal migration; the contribution to determining the specific characteristics of the illegal migration phenomenon, aspects that address current national security processes and the impact of illegal migration on the dimensions of security at both the national and international levels. The presented research fills the gap in theoretical and factual information in the field of illegal migration studies.

Applied value: The results of the research (including tables, figures, and empirical data) serve as an analytical tool for examining the phenomenon of illegal migration as a threat to national security. They can also be used for updating, developing, and reporting on national policy documents, as well as as a bibliographic and methodological-didactic source in the professional training of students.

Implementation of the scientific results: The research was conducted based on doctoral grants for the academic year 2019-2020. The thesis was developed within the Doctoral School of "Military and Security Sciences" of the Military Academy of the Armed Forces "Alexandru cel Bun." The main topics discussed, as well as the conclusions and recommendations formulated in the thesis, were presented at 19 national and international scientific forums.

BUZEV ANATOLI

**MIGRAȚIA ILEGALĂ – AMENINȚARE LA ADRESA SECURITĂȚII
NAȚIONALE. CAZUL REPUBLICII MOLDOVA**

SPECIALITATEA: 582.01 SECURITATE ȘI APĂRARE

Rezumatul tezei de doctor în Științe ale securității

Aprobat spre tipar: 19.02.2025
Hârtie ofset. Tipar digital
Coli de tipar: 2,4

Formatul hârtiei: A4
Tiraj: 50 ex.
Comanda nr. 17

Tipografia PRINT-CARO
m. Chisinău, str. Columna, 170
printcaro@gmail.com
tel. 069124696